

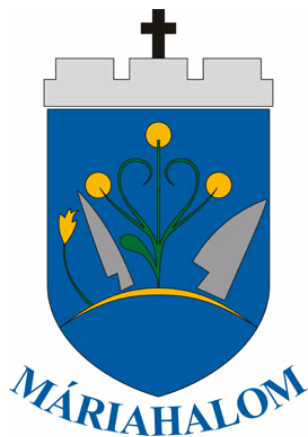
Wáriahalom

Településfejlesztési koncepció
Vitaanyag

MÁRIAHALOM

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

2010. június

mhalom_konc_100601.doc

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ	3
ELŐZMÉNYEK	3
A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ CÉLJA, FELADATA	3
A KÖZSÉG ADOTTSÁGAI EGY SWOT ANALÍZISBEN ÖSSZEFOGLALVA	4
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ	7
1. TELEPÜLÉSI JÖVŐKÉP	8
2. JÖVŐKÉPET MEGHATÁROZÓ FEJLESZTÉSI IRÁNYOK	9
MELLÉKLETEK	22
1. SZ. MELLÉKLET: KÉRDŐÍVES MEGKÉRDEZÉS ÖSSZESÍTETT EREDMÉNYEI	23
2. SZ. MELLÉKLET: MÁRIAHALOM JELENE ÉS JÖVŐJE - VITAANYAG	31

BEVEZETŐ

ELŐZMÉNYEK

Máriaalom község Önkormányzatának képviselőtestülete a község Településrendezési tervének készítésével a Völgyzugoly Műhely Kft.-t bízta meg.

A Településfejlesztési koncepció, valamint a Településszerkezeti terv és a Szabályozási terv megalapozására készített Vizsgálat, helyzetelemzés munkarész 2010. áprilisában készült el. Jelen koncepció elsősorban e vizsgálati munkarészben megalapozottakra épül.

Máriaalom Faluvédő egyesülettel közösen kérdőívek lakossági felmérését végeztük. A kutatás célja a lakosság igényeinek, településfejlesztéssel kapcsolatos értékrendjeinek vizsgálat. A kutatás összefoglaló eredményeit e dokumentum melléklete tartalmazza.

A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ CÉLJA, FELADATA

A többször módosított, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény - az önkormányzati törvénnyel összhangban, mely a településfejlesztést az önkormányzatok hatáskörébe tette - a települési önkormányzatok feladatává jelölte ki a településrendezési feladatkör ellátását. A településrendezés eszközeiként: a településfejlesztési koncepciót, a településszerkezeti tervet, valamint a szabályozási tervet és helyi építési szabályzatot jelölte meg.

A településfejlesztési koncepció a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati területfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe.

Megalapozza és meghatározza a település fenntartható fejlődését: az életszínvonal növekedését, az életminőség javulását, a faluközösség gyarapodását a település hagyományait, a rendelkezésre álló kulturális, térbeli, táji adottságait felhasználva és nem kihasználva.

A Településfejlesztési koncepció a döntési mechanizmus működtetéséhez szolgál útmutatóul, s segítséget nyújt a település egyes érdekcsoportjainak, valamint a különböző szakágak közötti érdekek koordinálásához.

A Településfejlesztési koncepció jelen változata egy javaslat, amely végleges változatának kidolgozásához elengedhetetlenül szükséges a helyi döntéshozók, a település jövőjét magukénak érző vállalkozók, az itt élő polgárok, valamint mindazok véleményének figyelembevétele, akik a település jövőjéért felelősséget éreznek, s segítő hozzászólásukkal a jelen állapotok javításán kívánnak munkálkodni.

A KÖZSÉG ADOTTSÁGAI EGY SWOT ANALÍZISBEN ÖSSZEFOGLALVA

Máriaalom településfejlesztési koncepciójának elkészítéséhez elengedhetetlen a SWOT analízis készítése. Amellett, hogy a község adottságait erősségekre és gyengeségekre szétválasztva összegyűjtjük, az adottságokból adódó lehetőségek mellett a települést veszélyeztető tényezők is feltárára kerülnek.

A SWOT analízis lehetőségei és veszélyei nem azt jelentik, hogy a jövőbeni fejlődés egyértelműen egyik vagy másik szempont szerint alakul. A valóságban a két fejlődési irány közötti események bekövetkezése várható, azonban törekedni kell, hogy értékőrző fejlődés induljon meg.

A SWOT analízist a vizsgálati munkarész, valamint a település vezetőivel, a képviselőtestülettel, a jelentős vállalkozókkal valamint a lakossággal folytatott megbeszélések alapján készítettük el.

	ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
REGIONÁLIS KAPCSOLATOK, TÉRSÉGI SZEREPKÖR	<ul style="list-style-type: none"> Budapest agglomerációjához közeli fekvés; Több nagyváros vonzáskörzetében helyezkedik el; Tagja a Leader csoportnak, Dorogi Többcélú Kistérségi Társulásnak, az Ister-Granum Európai Területi Együttműködési Csoportosulásnak; Az önkormányzati feladatok ellátására létrejött társulási formák; Önálló jegyzőséget üzemeltet. 	<ul style="list-style-type: none"> Viszonylag nagy távolság a főúthálózat elemeitől; Rossz közlekedési kapcsolat a környező településekkel Úny kivételével; Rossz tömegközlekedési kapcsolatok; Periférikus elhelyezkedés a megyében; Nem érinti vasútvonal a települést.
TÁRSADALOM, DEMOGRÁFIA	<ul style="list-style-type: none"> Német nemzetiségi település, hagyományok ápolása; Növekvő népességszám: csökkenő elvándorlás, népességfogyás; Erős civilszféra: jó kezdeményezőképeség, megfelelő együttműködési szándék; Szervezett közösségi élet: működő művelődési ház, szervezett közösségi programok; Településen működő alapfokú egészségügyi intézmény; Településen működő óvoda; Megoldott iskolatársulási kapcsolat Gyermellyel; Jó közösségi élet, erős identitástudat; Működő községi TV - helyi műsorokkal. 	<ul style="list-style-type: none"> Alapfokú oktatási intézmény hiánya a településen; Felsőfokú végzettséggel rendelkezők alacsony száma; Szakképzett munkaerő elvándorlása.
GAZDASÁG - IPAR, MEZŐGAZDASÁG	<ul style="list-style-type: none"> Erős mezőgazdasági ágazat; Magas színvonalú növénytermesztés és állattenyésztés; Működő lovaszatok; Működő külterületi majorok. 	<ul style="list-style-type: none"> Kis helyi foglalkoztatottság; Kis vállalkozási aktivitás, kis önkormányzati bevétel iparüzési adóból; Gazdaság-fejlesztési területek hiánya; Monkultúrás szántóterületek; Intenzív, üzemszerű állattartás; Rétek, legelők kihasználatlansága; Kevés termelő; Kis vásárlóerő, gyenge fizetőképes helyi kereslet.
TERMÉSZET, KÖRNYEZET	<ul style="list-style-type: none"> Változatos tájszerkezet; A település egyes részei az országos ökológiai hálózat, illetve a Natura 2000 területek tagjai; Viszonylag nagy méretű vadállomány ; Viszonylag kedvező környezeti állapot, elhanyagolható légszennyezettség; A hulladék-elszállítás megoldott, működő szelektív hulladékgyűjtés. 	<ul style="list-style-type: none"> Mezővédő erdősávok, fasorok hiánya; Mezőgazdaságból adódó nitráttelhelés; Változó talajmechanikai viszonyok (löszfal, erózióveszély stb.) Szennyvízelvezetés nem megoldott; Időszakosan megnövekedő porszennyezés a mezőgazdasági munkák következtében.
ÉPÍTETT KÖRNYEZET, TELEPÜLÉSKÉP	<ul style="list-style-type: none"> Rendezett utcakép; Intézményi épületek központi elhelyezkedése; Jó állapotú, építészetiileg védendő régi lakóépületek; Védelemre érdemes pincesor; Védendő ó- és középtemető; Kevés a beépítetlen foghíjtelek; Elegendő lakóterületi tartalék; Magas a zöldfelületek aránya. 	<ul style="list-style-type: none"> Változatos beépítés, településkép;; Rossz állapotú belterületi ingatlanok; Biofalu és területeinek szeparálódása a belterületi lakóingatlanoktól; Elhagyott biofalu épületek.

INFRASTRUKTÚRA - KÖZMŰVEK, KÖZLEKEDÉS	Jó gyalogos infrastruktúra; Megoldott elektromos-energia ellátás, ivóvíz- és gázellátás; Megoldott a települési szilárd hulladék gyűjtése és elszállítása; Működő szelektív hulladékgyűjtés; Tömegkályhák működnek a településen.	Rossz településközi kapcsolatok; Változó minőségű települési utak; Rossz tömegközlekedés; Külterületi dűlőutak elhanyagoltsága; Kerékpárutak hiánya; Megoldatlan szennyvízkezelés; Gázhálózatba bekapcsolt házak számának kisebbségi aránya.
IDEGENFORGALOM - ÜDÜLÉS	A település a Gerecse keleti nyúlványain terül el; Táji-, természeti- és épített értékekben gazdag környezet; Turisztikai látnivaló széles köre a térségben; A településen lovastanyák találhatók; Vonzó biofal.	Elégtelen turisztikai infrastruktúra; Összefogás hiánya a térségi és a szomszédos települések turisztikai szereplőivel.

	LEHETŐSÉGEK (O)	VEZÉLYEK (T)
REGIONÁLIS KAPCSOLATOK, TÉRSÉGI SZEREPKÖR	Közúti kapcsolatok bővülnek; Javul a főúthálózat elérése; Kistérségi aktivitás nő; Javul a települési kapcsolat, együttműködés a szomszédos településekkel; Javul a térségi kapcsolat a szomszédos Zsámbék-medencével.	A település továbbra is elszigetelt, periférikus elhelyezkedésben marad; Nem javul a közúti kapcsolat a szomszéd településekkel; A kistérségi aktivitás csökken; A kistérségi fejlesztések csak a városokra és a megye fejlett részire összpontosulnak.
TÁRSADALOM, DEMOGRÁFIA	Népességmegtartó programok indulnak: fiatalok, családot alapítók településen tartása, ifjú családok településre vonzása, beköltözési folyamatok erősítése; Alapfokú oktatási, szociális intézmények feladatainak települési-térségi szinten való megoldása; Vidéki élet felértékelődik.	Megváltozik a társadalmi szerkezet, csökken a népesség; Csökken a helyi közösség aktivitása; Nem sikerül érvényesíteni a kisebbségi érdekeket; A település szociális funkciói megszűnnek; Megszűnik az alapfokú egészségügyi ellátás, a magasabb fokú oktatási, egészségügyi és szociális ellátás intézményei távolabb kerülnek; Növekszik a társadalmi feszültség a helyiek és a beköltözők között.
GAZDASÁG, IPAR, MEZŐGAZDASÁG	Gazdaság, foglalkoztatottság erősödik; Vállalkozások települnek a településre; Helyi értéket képviselő vállalkozások fejlődésnek indulnak; Termelők számának bővülése, termelés sokszínűbbé tétele; Uniós és hazai pályázatok nagyszámú kihasználása; Tájgazdálkodási változatok megtelepedése; Ökológiai-, biogazdálkodás lehetőségeinek elterjedése; Helyben hozzáadott érték növelése.	Valamely vállalat, vállalkozás monopol helyzetbe kerülése, a település „irányítása”; Monokultúrás növénytermesztés folytatódik, területek degradálódnak, terméshozamok csökkennek; Agrár-környezetvédelmi támogatások elapadnak; Nem teremődnek új munkahelyek a térségben; Gazdasági vállalkozók nem tudják kihasználni a kijelölt fejlesztési területeket.
TERMÉSZET, KÖRNYEZET	Mozaikos tájszerkezet fenntartása; Természeti értékek megóvása; Vizes élőhelyek fenntartása, illetve visszaállítása; Használatból kivont szántók, gyepek területén öshonos erdők telepítése; Utak mentén fasorok, erdősávok telepítése; Környezettudatos mezőgazdaság, a Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Programban való részvétel; Talajvédelmi intézkedések bevezetése; Alternatív energiatermelési módok elterjedése.	Monokultúrás termelés folytatódik, nem alakul ki mozaikos tájszerkezet; Veszélybe kerül a területen található karszt- vagyon; Csökkenő vízutánpótlás, kiszáradó tavak, vízfolyások; Felszíni és felszín alatti vizek elszennyeződése; A szennyvízkezelés nem kerül települési szinten megoldásra; Folytatódik a művelés következtében a talajok erodálódása; Megcsúsznak a löszfalak; Növekszik a környezetterhelés; A környezettudatosság nem javul.
ÉPÍTETT KÖRNYEZET, TELEPÜLÉSKÉP	A település megfontolt, az intézményekkel összehangolt lakóterületi fejlesztése; Fejlesztések során egységes utcakép sikeres kialakítása; Foghíjtelkek beépítése; Helyi értékvédelmi rendelet megfogalmazása, helyi védett épületek kijelölése, hasznosítása; Belterületi utak, közterületek fejlesztése; Zöldterületek fejlesztése, területi növelése.	Lakóterületi fejlesztések elmaradása; A falu lakóházainak kiürülése; Régi, védendő épületek állagának leromlása, elpusztulása; Új, a jelenlegi formavilágtól eltérő épületek beépítése, egységes utcakép megszűnése; Biofal terület modern kori lakóparkká válik; Zöldterületi fejlesztések elmaradása, zöldterületek állapotának leromlása.

INFRASTRUKTÚRA, KÖZLEKEDÉS	Pályázati pénzeket sikerül lehívni a települési utak felújítására, portalánítására; Közüzemi gázhálózatra kapcsolódott lakások számának növelése; Csatornahálózat létesül; Alternatív energiaforrások használata növekszik.	Külterületi utak elhanyagolása, a közlekedési útvonalak redukálódása; A közút kezelője nem végzi el a karbantartási munkákat; Forrás hiányában nem sikerül javítani a településközi és a települési utak állapotán; Forráshiány következtében a környezeti infrastruktúra kiépülésének elmaradása.
TURIZMUS, IDEGENFORGALOM	Térségi turisztikai összefogás megkezdődik; Sikeres bekapcsolódás a térségi illetve megyei turisztikai programokba; Vállalkozói felismerik a turisztika jelentőségét, turisztikai fejlesztésekbe kezdenek (pl. új szállásépületek); Bővül a turisztikai infrastruktúra.	Nem vagy hibásan sikerül megfogalmazni a természeti és épített értékeket is magában foglaló turisztikai programot; Térségi települések közti összefogás elmaradása; Vállalkozói aktivitás, továbbá pályázati pénzek elmaradása miatt nem bővül az idegenforgalmi infrastruktúra; A meglévő természeti és épített értékek eltűnnek.

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

1. TELEPÜLÉSI JÖVŐKÉP

Máriaalom számára elsősorban a falusi környezet, életforma és ehhez szorosan kapcsolódó nyugalom megőrzése a fontos. Mindehhez a település értékeinek a megőrzése, a közösség érdekeinek megfelelő, mértékletes fejlesztése szükséges, hogy megfelelő környezetet biztosítson a település a lakosoknak és a gazdasági szereplőknek. Alternatív energia, környezettudatos élet központjává kell válnia a községnek, ennek érdekében képesnek kell lenni a hagyományokat ápoló, falusias szemléletbe integrálni az előremutató elveket, s ezzel az összhangot megteremteni a helyi lakosok és betelepülők között. A településnek olyan innovatív fejlesztések élére kell állnia, melyek más települések számára is példamutatóvá válhatnak a falufejlesztés során.

A településnek élen kell járnia a lokális források felhasználásában, hangsúlyt kell helyezni a megújuló energiaforrásokra: nap, föld, víz, levegő, közösség. Az alternatív, fenntartható energiahasználatnak, termelésnek, s az erre alapozott közösségépítésnek kell áthatnia a stratégiai célkitűzéseket, melyek hozzájárulhatnak a helyi értékek erősödéséhez.

A községnek és a helyi vállalkozóknak a gazdaság fejlesztése érdekében szélesíteni kell a gazdaság bázisát. Törekedni kell a több lábon álló gazdálkodás megteremtésére, mely munkahelyeket, létbiztonságot jelent. Az önkormányzatnak meg kell teremtenie a szabályozási és területi feltételeit, hogy vonzóvá váljon gazdasági vállalkozások számára. A telephelyek kijelölésénél figyelembe kell venni a helyi érdekeket, s lehetőség szerint azon gazdasági szereplőket kell előnyben részesíteni, melyek hozzájárulhatnak Máriaalom innovatív fejlődéséhez, illetve környezetbarát technológiát alkalmaznak. A gazdaság megerősödésének egyik jelentős eredményeként várható, hogy helyben munkahelyek teremődnek.

A gazdaság további erősödésével együtt cél a mozaikos tájhasználat kialakítása, mely nem terheli a környezetét. A jó minőségű szántóföldi termőterületek a mezőgazdasági természetet továbbra is lehetővé teszik. A táj fenntartásában a hagyományos legeltető állattartásnak és gyepgazdálkodásnak nagy szerepe van, mely a természetvédelmi érdekeket is jól szolgálja.

A gazdálkodóknak is az előremutató, korszerű, piac igényeinek jobban megfelelő, egyedi minőségű termékek előállítására: biotermesztés, őshonos növények termesztése, megváltozó klimatikus viszonyoknak megfelelő növényfajok termesztése, őshonos állatok tartása, egyéb tájspecifikus termékek előállítása. A település gazdaságát jellemeznie kell a fenntarthatóságon túl az ökológiai gondolkodású gazdálkodásnak.

A település önkormányzatának fel kell vállalnia, hogy szolgáltatóként jelenjen meg, ezzel is indukálva a fejlesztéseket, továbbá segítve a közösség szervezését. Az önkormányzatnak a döntései során a lakosokra, illetve a civil szervezetekre kell támaszkodnia, s élére kell állnia a kötelező feladatainak ellátása mellett a település értékeit megőrző, azt kiegészíteni tudó fejlesztéseknek. Az önkormányzatnak a saját forrásainak felhasználása során a közösség érdekeit kell figyelembe venni: közösségi rendezvények, példaértékű épületrekonstrukciók, közösségi falubusz stb.

A település fejlődésének legfontosabb, s egyben legkomplexebb intézkedéseket kívánó alappillére, hogy a megfelelő lakókörnyezet (több lábon álló gazdasági ágazat, jó fekvés, természeti és táji adottságok) biztosításával, valamint ezek felhasználásával, folyamatos fejlesztésével a közösséget kell megerősíteni. A megfelelő lakókörnyezet és a szokásait, hagyományait ápoló lakosság a települést vonzó célpontjává teszi a beilleszkedni tudó polgároknak. A településnek hosszú távú politikára van szüksége, hogy fenntartható módon növekedjen a lakosság, illetve hogy erre alapozva alkossa meg oktatási és szociális programját.

A célok elérése természetesen csupán önerőből nem valósítható meg. A település felismeri az együttműködésben rejlő erőt, és a településközi kapcsolatok élére áll. Ennek érdekében a települési jövőkép felvázolásán túl meg kell vizsgálni, hogy milyen területeken lehet együttműködni a szomszédos településekkel, illetve a különböző kistérségi, regionális, egyéb szereplőkkel. Tudatos, kezdeményező térségi szereplővé kell előlépni, mely tisztában van a saját potenciáljaival, azonban képes összefogni a szomszédos, valószínűleg kisebb-nagyobb mértékben hasonló helyzetben lévő településekkel, hogy hathatósabb eredményeket lehessen elérni a fejlesztések terén. A településnek elsősorban az infrastruktúra-kapcsolatok fejlesztését kell szorgalmazni.

A fejlesztéseket a hagyományok ápolásával, a tradicionális adottságok megtartásával kell megvalósítani. A társadalmi, gazdasági és környezeti fejlesztéseknek egymásra kell épülniük. Önállóan ezek egyikének fejlesztése sem valósulhat meg. A programok egymásra épülésénél figyelembe kell venni a fenntarthatóság egyes pilléreit.

MÁRIAHALOM KÖZSÉG KONCEPCIÓ

PRIORITÁS	PROGRAM	INTÉZKEDÉS
1. Gazdaság élénkítése	1.1. Helyi értékeken alapuló mezőgazdaság fejlesztése	1.1.1. Termőföld gazdálkodás
		1.1.2. Biogazdálkodás - Környezetkimélő gazdálkodás
		1.1.3. Állattenyésztés
	1.2. Helyi vállalkozások élénkítése	1.2.1. Gazdasági telephely kijelölése
		1.2.2. Pályázati források
		1.2.3. Foglalkoztatottság erősítése
	1.3. Turizmus fejlesztése	1.3.1. Helyi adottságok feltérképezése
		1.3.2. Falusi turizmus
		1.3.3. Vadászturizmus
		1.3.4. Lovas turizmus
1.3.5. Bakancsos turizmus		
1.3.5. Szolgáltatások minőségének javítása		
2. Táji, természeti és épített értékek védelme, a védelmet figyelembe vevő fejlesztések	2.1. Természeti értékeket figyelembe vevő fejlesztések	2.1.1. Élőhelyek védelme, élőhelyek kialakítása
	2.1.2. Ökológiai alapú gazdálkodás	
	2.2. Épített értékek védelme, a védelmet figyelembe vevő fejlesztések	2.2.1. Értékes épületek számbavétele, értékkataszter készítése
		2.2.2. Védett értékek megőrzése, felújítása és hasznosítása
2.2.3. Pincefalu		
2.2.4. Építésszabályozás		
3. Fenntartható környezethasználat - Élhető település	3.1. Infrastruktúra fejlesztése a településen	3.1.1. Települési utak, kerékpárutak fejlesztése
		3.1.2. Közlekedési kapcsolatok javítása
		3.1.3. Település összközművesítése
		3.1.4. Szennyvízkezelés megoldása
	3.2. Autonóm megoldások keresése	
	3.3. Vonzó lakókörnyezet kialakítása	3.3.1. Településkép megújítása
		3.3.2. Környezetvédelmi intézkedések
		3.3.3. Hulladékgazdálkodás
		3.3.4. Zöldterületek, zöldfelületek rendezése
	3.4. Településszintű ellátás, szolgáltatások javítása	3.4.1. Kereskedelem, szolgáltatás javítása
		3.4.2. Településbarát önkormányzat működtetése
		3.4.3. Oktatás, egészségügyi és szociális ellátás javítása
4. Közösség, identitás erősítése	4.1. Település-élet program	
	4.2. Civil szervezetek erősítése	
	4.3. Közbiztonság	
	4.4. Kultúra és sport	
5. Térségi összefogás, kapcsolatok	5.1. Kapcsolatok önkormányzati társulásokkal	
	5.2. Kapcsolatok környező városokkal (Budapest, Dorog, Esztergom, Tatabánya)	

2. JÖVŐKÉPET MEGHATÁROZÓ FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

1. GAZDASÁG ÉLÉNKÍTÉSE

1.1. *Helyi értékeken alapuló mezőgazdaság*

1.1.1. Termőföld gazdálkodás

A településen legnagyobb arányban termőföldek találhatók, így a település számára kiemelt jelentőségű a települést körülölelő földek (szántók, gyepek) megfelelő mezőgazdasági művelése. A külterületen közepes minőségű, erózióra és szennyezésre érzékeny földek találhatók. A jelenlegi termelői szerkezet kevés ember számára tud azonban megélhetést biztosítani, mivel a tulajdon és a földbérletek egy-egy tulajdonos kezében összpontosulnak. Mindezek miatt támogatni szükséges a földtulajdonnal rendelkező családi gazdaságok létrehozását, illetve fejlesztését. A gazdálkodók számára képzéseket kell tartani a korszerű és a természeti értékeket figyelembe vevő gazdálkodásról.

Az adottságokhoz alkalmazkodó környezet- és tájgazdálkodás olyan földhasználati rendszereket jelent, amelyek a termelés igényeinek kielégítése mellett biztosítja a növény- és állatvilág védelmét, a biodiverzitás és tájkarakter fenntartását és a vidéki térségek harmonikus fejlesztését.

A településen fejleszteni kell azt a fajta mezőgazdasági kultúrát, amely úgy állít elő értékes, egészséges és biztonságos élelmiszereket és egyéb anyagokat, hogy közben megvédi a talajokat, a vízkészletet, az élővilágot s megélhetést ad a vidéki embereknek, akik így tudják megőrizni hagyományos kultúrájukat.

- Családi gazdaságok támogatása;
- Feladat a környezetgazdálkodás, a térfunkciók harmóniájára törekvő földhasználat megtervezése a helyi termőhely, illetve gazdálkodási tradíciókra alapozva a tulajdonosok, gazdák bevonásával a térségi önellátást is figyelembe véve;
- Talajvédő gazdálkodás folytatása;
- A helyi termelőknek szaktanácsadás biztosítása;
- A gazdák, földtulajdonosok tájékoztatása, képzése a többfunkciós mezőgazdálkodás, illetve a környezetkímélő, korszerű területhasználat és technológiák megismertetése;
- Szakképzések indítása, gyakorlati jellegű oktatás, bemutatók szervezése.

1.1.2. Biogazdálkodás - Környezetkímélő gazdálkodás

A településen fejleszteni kell azt a fajta mezőgazdasági kultúrát, amely úgy állít elő értékes, egészséges és biztonságos élelmiszereket és egyéb anyagokat, hogy közben megvédi a talajokat, a vízkészletet, az élővilágot s megélhetést ad a vidéki embereknek, akik így tudják megőrizni hagyományos kultúrájukat.

A település számos esetben élére állt az alternatív, környezetkímélő megoldásoknak. A hazai és közösségi (uniós) jogszabályok betartása mellett, szigorú ellenőrzési rendszer mellett lehet előállítani biogazdálkodás során terményt. A településen közösségi mintagazdálkodás folytatásával, helyi és tájspecifikus termékek előállítását kell kezdeményezni.

- Biotermesztés, őshonos növények termesztése, megváltozó klimatikus viszonyoknak megfelelő növényfajok termesztése;
- Környezetkímélő gazdálkodás gyakorlatának megismertetése;
- Biogazdálkodás területének kijelölése;
- Példamutató közösségi biogazdálkodás indítása, önkormányzati fejlesztés érdekében földterület felvásárlásával;
- Helyi termékek fejlesztése;
- Értékesítési hálózat kialakítása
- Biopiac üzemeltetése a térségben.

1.1.3. Állattenyésztés

A település nagy kaszálókkel, legelőkkel rendelkezik. A gyepterületek fenntartása érdekében támogatni szükséges a külterületi állattartást, a családi gazdaságok, kis létszámú állattartó telepek elterjedését, mely hozzájárul a mozaikos tájszerkezet fenntartásához, továbbá családok biztos jövedelméhez.

A településen található nagy állattenyésztő üzemeket a környezetvédelmi feltételeknek megfelelően korszerűsíteni kell.

- Állattenyésztésből származó környezetterhelés minimalizálása;
- Környezetvédelmi feltételeknek megfelelő üzemek működtetése;
- Családi önellátásra berendezkedett kis gazdaságok támogatása;
- Állattenyésztők összefogása;
- A klímaváltozás körülményeihez jobban alkalmazkodó, a pannontájra jellemző őshonos állatfajok tartása;
- Belterületi, háztáji méreteken túlmutató állattartó telepek kitelepítése, új terület kijelölése.

1.2. Helyi vállalkozások élénkítése

1.2.1. Gazdasági telephely kijelölése

Felismerve a települési vállalkozók igényeit, továbbá figyelemmel a helyi gazdaságot élénkítő fejlesztési szándékokra, ki kell jelölni gazdasági területeket. A telephelyek környezeti hatásai miatt a település lakóréseitől távol, azonban infrastruktúrával könnyen ellátható területen kell létesíteni. Önkormányzat járjon elől pályázatokban.

- Gazdasági telephelyek kijelölése a településrendezési tervben;
- Önkormányzati fejlesztés érdekében földterületek felvásárlása;
- Közművesítés, infrastruktúra ellátás;
- Értékesítés;
- Telephely környezeti hatásainak csökkentése, növénytelepítés;

1.2.2. Pályázati források

A vállalkozások fenntartására, bővítésére és fejlesztésére számos hazai és uniós forrás áll rendelkezésre. Az önkormányzatnak segítséget kell tudnia nyújtani információkkal, szakemberek bevonásával az aktuális pályázatokról, hogy a települési vállalkozások megújulhassanak, és így versenyképesebbé váljanak.

- Pályázatírással foglalkozó szakember/cég alkalmazása;
- Rendszeres tájékoztatás a pályázatokról, pályázati tanácsadás;
- Pályázati segítséggel a helyi mikro és középvállalkozások megerősödését szolgáló programok kidolgozása;
- Települési vállalkozások megjelenésének biztosítása a honlapon.

1.2.3. Foglalkoztatottság erősítése

A településen viszonylag alacsony a foglalkoztatottság. A munkahellyel nem rendelkező, munkaképes korú lakosok számára munkahely-teremtő programokat kell indítani, illetve közhasznú munka programot és szociális földprogramot folytatni. A településnek támogatnia kell a megjelenő hagyományos, településhez köthető mesterségeket, melyek egyedülállóak a térségben. Biztosítani szükséges ehhez a megfelelő oktatást, illetve gyakorlat lehetőséget.

A mezőgazdasági ágazatok mellett a helyi több lábbon állást szolgálja a helyi gazdasági potenciálok kihasználása. A települési foglalkoztatottság növelésében fontos lehet a lokálpatriotizmus erősítése, hogy a helyi munkavállalókat alkalmazzák a gazdasági szereplők.

- Munkaügyi Központtal való együttműködés a foglalkoztatottsági tendenciák felmérésére;
- Munkahelyteremtő programok indítása;
- Hagyományos mestersége támogatása (pl. kályhakészítés, vályogépítészet stb.);

- Helyi lakosok alkalmazása;
- Közhasznú foglalkoztatás;
- Szociális földprogram alapján a rászorulóknak termőterület biztosítása, közösségi gazdaság beindítása, haszonállat bérneveltetése, a biogazdálkodás fejlesztésével összhangban.

1.3. Turizmus fejlesztése

A település számára a turizmus önmagában nem jelentheti a fejlődés alapját, csupán a helyi adottságokhoz alkalmazkodó, a gazdálkodást kiegészítő funkció lehetséges.

1.3.1. Helyi adottságok feltérképezése

A településnek fel kell mérnie a táji, természeti és épített értékek, továbbá a kulturális örökségből, valamint a térségi elhelyezkedésből fakadó potenciálokat, amelyek bemutatásra kerülhetnek összehangolva a térségi adottságokkal. A település periférikus elhelyezkedéséből, „ismeretlenségéből” fakadóan olyan szolgáltatásokat kell létrehozni, mely képes megállítani az átutazókat, illetve idevonzani az érdeklődőket. A turisztikai szolgáltatásokat térben meg kell tervezni, és elő kell segíteni az összefogást a szomszédos településekkel, tájegységekkel.

- A helyi adottságok, programok értékelése, az értékek védelme, felújítása;
- A térség adottságaihoz való alkalmazkodás;
- Turisztikai program kidolgozása;
- Bekapcsolódás a térség a környező városok programjaiba;
- Kapcsolódás szomszédos tájegységek (Pilis, Zsámbéki-mence), települések (Gyermely, Zsámbék stb.) programjaihoz.

1.3.2. Falusi turizmus

A falusi turizmus keretein belül nem csupán szálláslehetőség biztosítása a cél, hanem a tájegységre jellemző gazdálkodási mód, háttáji kultúra megismertetését is szolgálja, s megismerhetik a hagyományos, illetve a modern gazdálkodás közti különbséget.

- A falusi turizmus követelményeinek a bemutatása, oktatás;
- Falusi szálláshelyek kialakítása az üres, kihasználatlan jellegzetes falusi házakban;
- Falusi vendéglátás, étkeztetés;
- Parasztudvar bemutatása.
- Helyi tájegységre jellemző termékek árusítása.

1.3.3. Vadászturizmus

A település környezetében lévő erdőségek viszonylag gazdagok vadállományban, mely vonzó a külföldi és belföldi vadászok számára. A vadászturizmushoz elengedhetetlen a háttér-infrastruktúra folyamatos fenntartása, elégséges vadgazdálkodás folytatása.

- A környék vadásztársaságainak összefogása;
- Ellátás, szolgáltatás színvonalának növelése, vadászturizmus kiszolgálása: szállás, vadászvacsorák, vadéletterem stb.

1.3.4. Lovas turizmus

Az egykoron lovas nép körében továbbra is kedvelt szabadidős tevékenység a lovaglás. Több, lovászattal foglalkozó vállalkozás működik a településen, melyek fejleszteni kívánják szolgáltatásaikat. A közeli nagyvárosok lakóinak vonzó környezetet jelenthet a település gazdasági szempontból, illetve fekvésének köszönhetően. Célszerű megteremteni a környező településeken működő lovardák összefogásával egy klasztert, melyek közötti együttműködés biztosíthatja a szomszédos települések és tájegységek megismerését lóháton. A lovagloutak, pihenőhelyek kialakítása számos szolgáltatás számára kapcsolódási lehetőséget jelenthet.

- Lovardák szolgáltatásainak a szélesítése: évszaktól független lovagoltatás, bértartás, lovasrendezvények stb.;
- Lovagloutak kijelölése, kitáblázása;
- Lovaglóállomások, pihenőhelyek kijelölése, kiépítése;
- Különböző hosszúságú kirándulások szervezése lóháton, hintón, szekéren;
- Környező lovardák összefogása, klaszter létrehozása, közös marketing.

1.3.5. Bakancsos turizmus

Az ország gyalogos bebarangolása egyre kedveltebb a természeti értékek iránt fogékony célcsoport részére. A Gerecse nyúlványai, illetve a vele szomszédos tájegységek (Pilis, Zsámbéki-medence stb.) változatos, táji értékekben gazdag kirándulócélpontra jelentenek a túrázók számára. A Gerecse a főváros és több nagyváros közelségének köszönhetően számos természetjáró, kikapcsolódó célpontja a földrajzi közelség miatt. A Gerecse keleti nyúlványait célszerű integrálni az országos és térségi túraútvonal-hálózatba.

- Kapcsolódás országos túraútvonalakhoz, szomszédos tájegységekhez - kiemelten a Zsámbéki-medencéhez;
- Teljesítménytúrák, emléktúrák;
- Turistautak infrastruktúrájának megteremtése: utak kijelölése és fenntartása, pihenők létesítése, kilátópontok feltárása;
- Kilátó, tanósvény építése.

1.3.6. Szolgáltatás minőségének javítása

A településen nincsenek jelenleg olyan értékei, programjai, ami elsőszámú turisztikai célpontra tenné. A turisztikai szolgáltatások, termékek szélesítésével párhuzamosan azonban meg kell teremteni az alapvető turisztikai infrastruktúra megfelelő minőségű elemeit. A turisztikai szolgáltatások két legfontosabb, alapvető egysége a megfelelő szálláshelyek és vendéglátóhelyek biztosítása, melyek a településen áthaladókat megállásra készítik, s igényeiket magas szinten kiszolgálják. További kiemelkedő, a turizmushoz kapcsolódó feladat a helyi adottságok bemutatása, illetve a tájékozódás segítése. Fontos, hogy turisztikai csomagként megjelenve, a turizmus egyes ágaihoz, igényeihez igazodó szolgáltatások szerveződjenek

- Megfelelő minőségű és mennyiségű szálláshelyek kialakítása
- Falusi szálláshelyek kialakítása az üres, kihasználatlan jellegzetes falusi házakban;
- Vendéglátóhelyek színvonalának emelése, és újak létrehozása a minőség jegyében;
- Faluház és turisztikai információs bázis kialakítása;
- Helyi gasztronómiai különlegességek készítése és árusítása, támaszkodva a biotermesztésre;
- Tájékoztató- és irányítótáblák megtervezése és kihelyezése.

2. ÉRTÉKVÉDELEM ÉS ÉRTÉKTEREMTÉS

2.1. Természeti értékeket figyelembe vevő fejlesztések

A település területén nem található védett területek, kevés a természetközeli terület, ezért ezek védelme kiemelt feladat. A felelősségteljes tájhasználat, a természetvédelem az egész településen az élő elemek megőrzését, fejlesztését, a mezőgazdasági és az ipari jellegű tevékenység káros hatásának csökkentését, az élővilág gazdagítását szolgálja. A természet védelme egyúttal a tájképi elemek megőrzését is elősegíti.

2.1.1. Élőhelyek védelme, élőhelyek kialakítása

A külterület jelentős része a Natura 2000 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területe közé tartozik, így a külterületi gazdálkodás során különös gondot kell fordítani a természetvédelmi érdekekre. Az átalakult tájhasználat következtében kialakult mezőgazdasági művelés számos élőhelyet visszaszorított az elmúlt évszázadban. Ezek a korábbi pufferterületek (erdősávok, gyepsávok stb.) nem csak élőhelyül szolgáltak, hanem csökkenteni tudták a mezőgazdasági művelés káros hatásait, illetve növelték a termőképességet. Az élőhelyek kialakítása, illetve ezek összekapcsolása vadgazdálkodási érdek is.

- A természetvédelmi érdekeket szem előtt tartó gazdálkodás a Natura 2000 területeken, támogatások lehívása;
- A bozótosodás folyamatának a megállítása, visszaszorítása;
- A védett fajok élőhelyének megőrzése;
- A településrendezési tervben törekedni kell a mozaikosabb tájszerkezet és az élő felületek (biotópok) összefüggő hálózatának kialakítására;
- Homokbánya (geológiai lelőhely és élőhely) védelme;
- Mezővédő erdősávok, fasorok telepítése.

2.1.2. Ökológiai alapú gazdálkodás

A természeti erőforrások egyre gyorsabb ütemű felhasználása a gazdasági tevékenységek hatásaként, a környezetbe kibocsátott szennyező anyagok következtében jelentős mértékben romlott. E folyamatot érzékelve az EU már 1992-ben rendeletben fogalmazta meg, hogy a mezőgazdasági tevékenységbe környezet-, természet- és tájvédelmi, valamint vidékfejlesztési célokat is integrálni szükséges. Az AGENDA 2000-ben pedig megfogalmazták az EU új többfunkcionális agrármodelljét, amely célja a gazdaságilag hatékony, ugyanakkor környezeti szempontból fenntartható mezőgazdaságot alakítson ki, mely képes hozzájárulni a vidéki térségek integrált fejlesztéséhez.

A település ökológiai szempontból érzékeny területnek tekinthető, hiszen a természetközeli területek kiterjedése kicsi az ember által befolyásolt, művelt területekhez viszonyítva. Mindezt a gazdálkodás körülményeit úgy kell megválasztani, hogy a legkisebb hatással legyenek a környezetre, az eróziót csökkentse, a felszín alatti vizeket ne veszélyeztesse.

A településen fejleszteni kell azt a fajta mezőgazdasági kultúrát, amely úgy állít elő értékes, egészséges és biztonságos élelmiszereket és egyéb anyagokat, hogy közben megvédi a talajokat, a vízkészletet, az élővilágot s megélhetést ad a vidéki embereknek, akik így tudják megőrizni hagyományos kultúrájukat.

- Szükséges a környezetgazdálkodás, a térfunkciók harmóniájára törekvő földhasználat megtervezése a helyi termőhely, illetve gazdálkodási tradíciókra alapozva a tulajdonosok, gazdák bevonásával;
- Gyepterületek feltörésének megakadályozása, gyepesítés az alacsony termőértékű földeken;
- Gyepterületek fenntartása kaszálással, legeltetéssel;
- Csekély termőképességű talajokon, erózióveszélyes területeken talajvédő gazdálkodás folytatása.

2.2. Épített értékek védelme, a védelmet figyelembe vevő fejlesztések

A településen már csak néhány értékes építmény található. A település egyedisége, hangulata, sajátos vonzó jellege, azaz az egész táj építészeti karaktere akkor marad meg, ha sikerül ezeket a jellegzetes épületeket, építészeti elemeket, formákat megőrizni. A legfőbb feladat az értékes építmények számbavétele, kataszterezése, majd pályázati úton források szerzése védelmük, megőrzésük biztosítására. A településkép tekintetében az elmúlt húsz évben megjelent épületek eklektikus építészeti karaktert kölcsönöznek egyes utcáknak. Az egységes utcaképek érdekében meg kell határozni a beépítés általános/részletes paramétereit.

2.2.1. Értékes épületek számbavétele, értékkataszter készítése

A településen ki kell jelölni a helyi védelemre érdemes, a község arculatát meghatározó építményeket (templom, szakrális emlékek, népi- és polgári lakóházak, középületek, borospincék, szobrok, kőkeresztek stb.). A település értékközpontú magatartása szükséges ahhoz, hogy felismerjék és megőrizzék az utókor számára a települési értékeket.

- Helyi védelemre érdemes épületek kijelölése;
- Településszerkezet, utcakép védelme;
- Temetők értékközpontú felmérése, védelmének kidolgozása;
- Örökségvédelmi Hatástanulmány elkészítése;
- Helyi értékvédelmi rendelet kidolgozás, értékes épületek védelme.

2.2.2. Védett értékek megőrzése, felújítása és hasznosítása

A helyi védelemre érdemes épületek, építmények tulajdonosait érdekeltté kell tenni, hogy igyekezzenek az eredeti formájukban megőrizni, az eredeti formájukra visszaállítani, esetleg az eredeti formájukhoz illeszkedően bővíteni, korszerűsíteni azokat. Fontos, hogy felismerjék lakóházaik, gazdasági épületeik értékét, és külső erőforrást is találjanak az értékmegőrzésre, felújításra, hasznosításra lakófunkcióra és egyéb közcélra.

Ebben a folyamatban az Önkormányzat felvásárlással, átalakítással, használati mód váltás megszervezéssel vehet részt, különös tekintettel arra, hogy több olyan pályázati forrás is rendelkezésre áll, amely helyi védett épületek közösségi célú hasznosítását támogatja. E mellett a Leader program keretében nyílhatna lehetőség közösségi, turisztikai (szállás) célú átalakítások finanszírozására.

A pályázati forrás mellett egy helyi értékvédelmi rendelet keretében kidolgozott támogatási rendszer segíthetné még az értékvédelmet, úgy hogy a támogatás forrását az Önkormányzat szintén főként pályázatból biztosítaná.

- Hasznosítási program kidolgozása;
- Pályázati és egyéb források szerzése felújításokra;
- Önkormányzati jó tulajdonosi szemlélet kialakítása, s bemutatása;
- Önkormányzati tulajdonú épületek hasznosíthatóságának kimunkálása;
- Örökségvédelmi Hatástanulmányban szereplő irányelvek, változtatási javaslatok figyelembe vétele védett épületek átalakításánál, felújításánál, bővítésénél;
- Kulcsfontosságú, épületek megújításának, felújításának megindítása, méltó hasznosítási feltételeinek megteremtése;
- Épületek megvásárlása, elővásárlási jog biztosítása.

2.2.3. Pincefalú védelme

A település értékei között kiemelkednek az únyi és a szomori út mellett sorakozó pincék-présházak, melyek mai napig magukon hordozzák egy korábbi, eltűnt gazdálkodási mód jegyeit. A pincék jellegzetes, egységes építészeti szempont szerint alakultak ki, s így hangulatos kapuszerepet töltenek be déli és keleti irányból. A pincefalú értékeihez kapcsolódóan fel kell támasztani a borászati és szőlészeti hagyományokat. A pincesoroknál nem támogatható - az egységes településképi jelleg elvesztésével járó - üdülő- és lakófunkció térnyerése.

- Pincesorok védelme;
- Nyitott pincék: helyi védett, műemlék pincék bemutatása;
- Szőlészet hagyományainak visszaállítása a pincékhez kapcsolódóan, szőlők telepítése a település területén;
- Bioborászat lehetőségeinek megteremtése.

2.2.4. Építésszabályozás

A település folyamatosan változó, ám mégis felismerhető, jellegzetes építészeti kultúrájának egységes jellegű fejlesztését, megőrzését csak átgondolt építési szabályokkal lehetséges. A településre készülő építési szabályzatot úgy kell elkészíteni, hogy:

- A település kialakult jellegének megőrzését a meglévő épületeknek a helyi védelme elősegíti, de úgy, hogy az épületek esztétikai és történeti értékük megőrzésével a mai életminőségnek, igényeknek megfelelően átalakíthatók, felújíthatók legyenek;
- A kialakult utcaképek, pincesorok megőrzését és az új épületek építésekor azok környezetbe illő szabályozását segítse, ösztönözze;
- A múlt és a jövő összhangját szolgálja.

3. FENNTARTHATÓ KÖRNYEZETHASZNÁLAT - ÉLHETŐ TELEPÜLÉS

A községben meg kell teremteni a városias szintű szolgáltatások, lakókörnyezet minőségi feltételeit, hogy a község potenciáljaira alapozva pozitívan befolyásolják a demográfiai változásokat, illetve erősítsék közvetve a gazdasági környezetet. Az életkörülmények javításához elengedhetetlen az infrastruktúra fejlesztése, a lakókörülmények, a településszintű ellátás, szolgáltatások javítása, s a helyi identitástudat fejlesztése.

3.1. *Infrastruktúra fejlesztése a településen*

3.1.1. Települési utak, kerékpárutak fejlesztése

- **Településközi utak**

A település infrastrukturális kapcsolatai jelentősen javultak az utóbbi évtizedekben, így Máriaalom zsáktelepülés jellege funkcionálisan megszűnt. Több településsel élő közúti kapcsolat épült ki, azonban állapota jellemzően rossz. Az utak minőségének a javítása, illetve az utak biztonságos kialakítása elsődleges. A településnek meg kell vizsgálnia, hogy milyen irányban kívánja erősíteni a térségi, településközi kapcsolatait, valamint hogy ennek milyen infrastrukturális hatásai vannak.

- Településközi utak minőségének javítása, összefogva a közutak kezelőjével;
- Új településközi kapcsolatok felülvizsgálata.

- **Helyi utak**

A települési „komfort” erősítéséhez elengedhetetlen a település lakóutcának rendezése: portalanítás, megfelelő szelvények kialakítása. Az utak rendezésével párhuzamosan meg kell oldani a csapadékvizek elvezetését is. A település meglévő úthálózatához igazodóan kell a lakóterületi fejlesztések során kialakítani az új lakóutcákat. Gondoskodni kell megfelelő számú parkolóhely kialakításáról.

- Meglévő lakóutcák rendezése: megfelelő burkolatszélesség kialakítása, utak portalanítása, vízvezetés megoldása, járdák kiépítése, út menti zöldfelületek fejlesztése;
- Új kapcsolat, lakóutca kialakítása:
 - Béke utca és Árpád utca kikötése a Petőfi Sándor utcára;
 - Árpád utca kikötése a temető irányában a Béke utcára;
- Parkolóhelyek kiépítése, fenntartása a szolgáltatók, intézmények, vonzerők környezetében.

- **Kerékpárutak**

Egyre kedveltebb kikapcsolódási formává vált belföldön is az ország kerékpárral való megismerése, hiszen bármikor megszakítható, s újratervezhető az útvonal, ezáltal rugalmasan alakítható a program. A települést és a térséget be kell kapcsolni az országos és regionális kerékpárhálózatba.

- Kerékpárutak építése, kapcsolódás a térségi, országos kerékpárút hálózathoz:
 - Bajna irányában, kapcsolódva Tata - Tarján - Bajna - Tokod - Esztergom - (Visegrád - Szentendre - Budapest) térségi jelentőségű kerékpárúthoz;
 - Szomor, Perbál (Zsámbék) irányában, kapcsolódva Vértes (Komárom-Budapest) országos jelentőségű kerékpárúthoz;
- Településeken belüli, illetve településközi kerékpárutak kiépítése;
- Kerékpáros pihenő kiépítése a Szomori út melletti parkban.

3.1.2. Közlekedési kapcsolatok javítása

A települések közlekedési infrastruktúrájának javítása, bővítése mellett kiemelt figyelmet kell fordítani a közösségi közlekedés fejlesztésére, mivel továbbra is az egyirányú, Úny felőli buszforgalom jellemző. A település nyugati részét is be kell csatolni a menetrendi közlekedésbe, mely a buszforduló - a Rákóczi Ferenc utcába történő - áthelyezésével valósulhat meg. A regionális közlekedési tanács ülésein szorgalmazni kell a tömegközlekedési kapcsolatok javítását, a 11. sz. főút mellett intermodális csomópont kialakítását. A falubusz rendszeres, illetve alkalmoszerű hasznosításával segíteni lehet a szomszédos települések, nagyvárosok, illetve különböző rendezvények elérhetőségét. A település közlekedési kapcsolatainak javítása közvetett módon segítheti a foglalkoztatottság növekedését, a gazdaság erősödését.

- Megfelelő buszöblözetek és várók kialakítása a településen;
- A belterület nyugati határában új buszforduló kialakítása;
- Egyeztetések a Volánbusz, illetve a Vértes Volán illetékeseivel a helyi igényeknek megfelelő menetrend kialakítására;

- Tömegközlekedési kapcsolatok Zsámbék, Bajna irányába;
- Intermodális csomópont kialakításának szorgalmazása;
- Falubusz üzemeltetése a közösségi érdekeknek megfelelően;
- Megállapodás környező nagyfoglalkoztatókkal települési munkásjáratok indításáról.

3.1.3. Település összközművesítése

A település kiemelt céljai között kell szerepelnie az összközművesítésnek, valamint a kiépült és majdani kiépülő közművek rácsatlakozásainak elősegítése és ösztönzése. A közművek esetében meg kell vizsgálni az alternatív közműpótlók hatékonyságát, azok alkalmazhatóságát, illetve a megújuló energiaforrások hasznosíthatóságát. A teljes közművesítettség egyik fontos feltétele annak, hogy a község megfelelő urbanizációs szintű szolgáltatásokat tudjon nyújtani. (Összhangban a 3.1.4. és 3.2. pontokkal)

- Kiépített gázhálózatra való folyamatos rákötések támogatása;
- Csapadékvíz-elvezetés megoldása a végső befogadóig (csapadékvíz-elvezetés átalakítása, vízvezető árkok fenntartása stb.);
- Közvilágítás korszerűsítése;
- Alternatív közműpótlók vizsgálata;
- Megújuló energiaforrások hasznosítása.

3.1.4. Szennyvízkezelés megoldása

A településre jellemző karsztvíz védelme kiemelt fontosságú a település számára. A környezeti elemek megőrzése szempontjából hangsúlyozottan kell foglalkozni a települési szennyvizek kezelésével, melyek jelentősen terhelik a talajt, a felszíni- és a felszín alatti vizeket. A település szennyvíz-kezelési alternatíváit meg kell vizsgálni, hogy technológiai, megvalósítási, pénzügyi (telepítés, üzemeltetés) szempontból melyek a legkedvezőbb megoldások. Meg kell vizsgálni, hogy mikrotérési szinten hogyan kezelhető a hasonló adottságokkal rendelkező települések problémája. A döntéshozatalba, illetve a tervezésbe szükséges bevonni a lakosságot, hogy minél nagyobb támogatottsága legyen a programnak, illetve hogy a kiépülő hálózathoz minél nagyobb fokú csatlakozást lehessen elérni.

- A települési környezet szennyvízzel való terhelésének minimalizálása;
- Szennyvíz-elvezetés és kezelés alternatíváinak vizsgálata;
- A szennyvízkezelés megoldásához források igénylése;
- Szennyvízelvezető-hálózat kiépítése;
- Lakosság tájékoztatása a szennyvízkezelési módokról;
- A szennyvíz-ártalmatlanítás ellenőrzése.

3.2. Autonóm megoldások keresése

Máriaalom életében fontossá váltak azok az élethelyzetek, azok a fejlesztési irányok, melyek során a település helyben, a modern kort irányító rendszerektől függetlenül, gondoskodik a település fejlődéséről a lokális forrásokra alapozva. (Hamis érdekkövetésként lehet jellemezni a külső forrásoktól való függés elfogadását, helyi értékek, adottságok devalválódását.) Hangsúlyt kell helyezni a megújuló erőforrásokat: nap, föld, víz, levegő, illetve az ember és a közösség.

A település számára lehetőséget jelent, hogy a létrehozandó energetikai központ, mely megfelelő informális háttérrel és követendő példát is jelenthet a közösség számára a megújuló energiaforrások hasznosítását illetően. A településnek célul kell kitűznie, hogy a közösségi intézményeinek energiaellátását megújuló energiaforrásokból renndezi. A község példaértékűen kiállhat a közszolgáltatások esetében is (pl. közvilágítás felújítása, ivóvíz-ellátás, szennyvíz-kezelés, közbeszerzés stb.) az autonóm megoldások mellett. Mindehhez fel kell térképezni a település alternatív lehetőségeit, mely példaértékű tudásbázist jelent, illetve amire támaszkodva hosszútávon csökkenthető az ivóvíz- és energiafüggség.

Támogatni érdemes továbbá a települési, közösségi kezdeményezéseket, melyek hozzájárulnak helyben az autonóm megoldások elterjesztésében: építészeti megoldások, energiafelhasználás. Fontos azonban, hogy ezek a megoldások a helyi értékeket, a helyi építészeti karaktert figyelembe véve kerüljenek megvalósításra. A helyi kezdeményezések támogatása mind gazdasági, mind közvégerősítő hatása miatt kiemelkedő.

- Ister-Granum Európai Területi Együttműködési Csoportosuláson belül a létrejövő energetikai központ támogatása;
- Település alternatív energiahasznosításának feltárása;
- Energetikai koncepció készítése a településre (közintézmények fenntartása, közszolgáltatások biztosítása);
- Közösségi kezdeményezések támogatása, biofalú energiatudatos törekvéseinek támogatása;
- A helyi táji- és építészeti karaktert figyelembe vevő, a passzív ház építését és az alternatív energiahasznosítást támogató építési szabályzat megalkotása.

3.3. Vonzó lakókörnyezet kialakítása

3.3.1. Településkép megújítása

A településkép megújításával a cél elsősorban a helyben élők lakókörnyezetének javítása, illetve az idelátogatók véleményének javítása. A településkép további fontos eleme a tiszta, rendezett utcakép. A letelepedők számára minőségi környezet feltételeinek a kialakítása miatt elsődleges ez az intézkedés. A védelemben részesülő építmények helyreállítása, s az épületek méltó hasznosítási feltételeinek megteremtése fontos az értékközpontság jegyében.

- Tiszta, rendben tartott közterületek (hulladékgyűjtők kihelyezése, árok karbantartása, tisztítása, padka fenntartása);
- Szomori út északi részén rendezett park és közösségi épület kialakítása;
- Rendezett, parkosított zöldterületek és köztéri zöldfelületek;
- Közmunkások foglalkoztatása településfejlesztési, környezetalakítási feladatokkal;
- A települések léptékének megfelelő új épületek építése;
- Homokbánya későbbi hasznosításának megtervezése: pihenő, földtani értékeket bemutató ásványtárlat, szabadtéri rendezvénytér;
- Romos épületek elbontása, felújításának támogatása közösségi összefogással, önkormányzati alap működtetésével;
- Védelemben részesülő építmények helyreállítása.

3.3.2. Környezetvédelmi intézkedések

A cél a település környezeti állapotának fenntartása. Emellett a lokális, illetve időszakos szennyező forrásokat meg kell szüntetni.

- Közmű beruházások ösztönzése;
- Járdák melletti árkok, a patak tisztítása;
- Környezetvédelmi program elkészítése, s rendszeres felülvizsgálata;
- Mezőgazdasági művelésből származó időszakos porszennyezés csökkentése;
- Szervestrágya szakszerű tárolása;
- Erdősávok, mezővédő erdők, fasorok növelése;
- Lokális szennyező források megszüntetése, korszerű technológiák alkalmazása;
- Településen, illetve a település határában működő mezőgazdasági üzemek káros hatásainak csökkentése;
- Környezetvédelmi képzések, programok szervezése a településen élők számára;
- Lakosság öntevékeny környezetvédelmi kezdeményezéseinek a támogatása.

3.3.3. Hulladékgyűjtés

A település területén a szilárd hulladék gyűjtése, továbbá a szelektív gyűjtés megoldott. A település területén nem jellemzőek az illegális hulladéklerakók, vadlerakók. A településen további programok indításával növelni kell a szelektív hulladékgyűjtésbe bevont háztartások számát, továbbá települési szinten foglalkozni kell a komposztálással, a biomassza hasznosításával.

- Szelektív hulladékgyűjtés hatékonyságának növelése;
- Komposztálás megszervezése települési szinten;
- Illegális törmelék- és hulladék-elhelyezés, anyagnyerő-helyek, vadlerakók felszámolása, rekultivációja;
- Lakossági, civil kezdeményezések támogatása;
- Közútkezelővel közös program folytatása a közutak melletti hulladékok gyűjtéséről.

3.3.4. Zöldterületek, zöldfelületek rendezése

A települési zöldfelületek rendezése, azok megújulása, új területek kialakítása, kedvező esztétikai megjelenés biztosítása, fasorok telepítése nagyban hozzájárul a településkép megújításához, a mikrotérség kondicionáló hatásának fokozásához.

- Zöldterületek kialakítása, közparkok építése, parkosítás;
- Szomori út északi részén rendezett park és hozzá kapcsolódó közösségi tér kialakítása;
- Kilátó, tanösvény kialakítása;
- Közterületi kiültetések;
- Virágos Magyarországért programban való aktív részvétel;
- Zöldterületi, zöldfelületi fejlesztések fenntartása;
- Temetőterület rendezése és fenntartása;
- Játsszótér szabványok szerinti megépítése;
- Gyomnövények - elsősorban parlagfű - visszaszorítása érdekében összehangolt irtási akció szervezése;
- Parlagterületek felszámolása;
- Fasorok telepítése.

3.4. Településszintű ellátás, szolgáltatások javítása

3.4.1. Kereskedelem, szolgáltatás javítása

Kiemelten kell kezelni a helyi közösségek számára nyújtandó **szolgáltatást**, mely egyrészt az **elérhetőség**, másrészt a szolgáltatás **minőségének** a fejlesztését jelenti. A kereskedelmi egységeket úgy kell működtetni, hogy azok nyitvatartásukkal és áru kínálatukkal figyelembe vegyék a helyi lakosok érdekeit. A felmerült, helyi igényeknek megfelelő, fenntarthatóan működtethető kereskedelmi, szolgáltató egységek megtelepítése.

3.4.2. Településbarát önkormányzat működtetése

Az önkormányzat elsődleges feladata a település működtetése, illetve ellátása, amit az Önkormányzati törvény meghatároz. A településen élők életkörülményeit, környezetét tehát az önkormányzat jelentősen befolyásolni tudja. Az önkormányzatnak ügyfél-, illetve szolgáltatásbarát önkormányzattá kell válnia. Az önkormányzat jó működéséhez fontos lépés a településen élők bizalmának megnyerése, melyhez átlátható döntések mellett a lakosság döntéshozatalba történő bevonására van szükség. Az önkormányzatnak nem csak partner-, illetve mentor intézményként kell működnie a település fejlesztése érdekében, hanem példamutató magatartásával elől kell járnia.

- Lakosság bevonása a települést érintő döntésekbe, illetve tájékoztatás a végrehajtásról, fejlesztésekről;
- Pályázatíró munkatárs foglalkoztatása - segítség helyi vállalkozók, lakosok részére;
- Tanfolyamok, programok támogatása;
- Gazdaságok letelepedését segítő intézkedések (adócsökkentés, kedvezményes földvásárlás stb.);
- Önkormányzati foglalkoztatás fenntartása;
- Rászorulóknak segítése;
- Civil szervezetek támogatása;
- Mobilitás elősegítése - falubusz meghirdetett működtetése;
- Példamutató programok működtetése (autonóm megoldások az energiaellátásban, településkép megújítása, stb.)

3.4.3. Oktatás, egészségügyi- és szociális ellátás javítása

A településen, a környező településeken, illetve a térségben tapasztalható lassú ütemű népességnövekedésre tekintettel, a településeknek illetve a kötelező feladatok ellátására szerveződött társulásoknak felül kell vizsgálni az oktatást, és az egészségügyi- és szociális ellátást. A meglévő intézmények fenntartására, azok folyamatos karbantartására és fejlesztésére; másrészt a hiányzó szolgáltatások térségi összefogással történő biztosítására kell hangsúlyt fektetni.

- **Alapfokú oktatás**

A településen az alapfokú oktatási intézmények közül óvoda üzemel. Az iskolatársulási feladatokat a szomszédos Gyermely látja el. A településnek segítenie kell a falubusz üzemeltetésével, hogy minden gyerek számára, minden körülmények között elérhető legyen az óvoda, az iskola. A település tudatos oktatási- és népességmegtartó politikával rövidtávon a bölcsőde, hosszútávon az általános iskola újraindítható

- Szegregáció elkerülése az iskolában;
- Helyi hagyományok, kultúra oktatása, támogatása;
- Intézmények megközelítésének koordinálása - helyi járatok, iskolabusz üzemeltetése;
- Helyi óvoda, napközi üzemeltetése;
- Bölcsőde indítása;
- Iskolatársulási kapcsolatok fenntartása.

- **Egészségügy fejlesztése**

Az alapfokú orvosi ellátás a településen megoldott. Az orvosi ellátás minőségét javítani kell, a térségi koncepcióval összhangban.

- Települési orvosi rendelő fenntartása, fejlesztése;
- Ellátás színvonalának javítása (felszereltség javítása, gyors ügyeleti ellátás).

- **Szociális ellátása**

Az idősek ellátását a környező nagyvárosok intézményeihez kapcsolódóan, de települési szinten kell megoldani. Fel kell mérni, majd ennek alapján fejleszteni kell az étkeztetés, a nappali ellátás, az otthoni gondozás, az ápolás feltételeit. E mellett a helyi közösségek, hagyományörző csoportok, nyugdíjasklubok működése fontos, támogatandó feladata az önkormányzatoknak.

- Nyugdíjasklubok tevékenységeinek támogatása;
- Falugondnoki szolgálat működtetése;
- Idősek nappali ellátásának megszervezése térségi szinten;
- Idősek távfelügyeletének megoldása.

4. KÖZÖSSÉG, IDENTITÁS ERŐSÍTÉSE

A lokalitás fontosságának hangsúlyozása miatt a települési identitástudatot szükséges támogatni, melynek része a közösségi programok szervezése, programok indítása fiatalok helyben tartására, továbbá a lakóköznyezet megújítása, a letelepülők befogadása. Fontos, hogy a lakosság aktívan részt vegyen a programokban, azok kidolgozásában, hogy így a programban résztvevők sokkal inkább magukénak érezzék a települést, annak védelmében illetve fejlesztéséért hatékonyabban fel tudjanak lépni. A közösségi identitás megőrzése hozzájárul az önálló arculat kirajzolódásához.

4.1. Település-élet program

Olyan településprogramokat kell indítani, mely vonzó célponttá teszi elhelyezkedéséből, lehetőségeiből, illetve szolgáltatásaiból fakadóan a települést. A letelepülőket kedvezményekkel, telekvásárlásokkal kell idevonzani. A helyben nem található szolgáltatások, intézmények elérhetőségét pedig javítani kell. További fontos elem a településen élők megtartása, törekvéseik támogatása. Kiemelt figyelemmel kell kísérni a felsőoktatásban részesülőket, akiktől anyagi és erkölcsi támogatásért cserébe Máriaalom és térségével kapcsolatos témájú tudományos munkák várhatók el.

- Népességmegtartó-programok kidolgozása;
- Fiatalok számára oktatások, tanfolyamok szervezése;
- Támogatása a felsőoktatásban tanulóknak;
- A településen való letelepedés támogatása adókedvezménnyel, önkormányzati telkek kedvezményes felosztása;
- Igényekhez igazodó mozgó szolgáltatások kialakítása;
- Környező települések (intézmények, szolgáltatások stb.) elérhetőségének javítása.

4.2. Civil szervezetek erősítése

A községben számos civil szervezet működik. A tevékenységük középpontjában a hagyományőrzés, a környezetvédelmi nevelés, valamint a sport áll. A helyi, társadalmi szervezetek támogatása rendkívül fontos az önkormányzati döntések meghozatalánál.

4.3. Közbiztonság

A település közbiztonsága a lakosok és a letelepülők miatt is jelentős kérdés. A közbiztonság érzete a Máriahalomon is csökkent az utóbbi években. Helyi szinten az egymásra figyelemmel és a polgárország jó megszervezésével lehet a legtöbbet tenni.

- Polgárország működtetése;
- Polgárország és a lakosság közötti bizalmi viszony erősítése;
- Polgárország és a megyei rendőrkapitányság közötti szakmai egyeztetések segítése;
- Közbiztonsági programok indítása (Figyelj a szomszédodra!).

4.4. Kultúra és sport

A település közösségi életét meghatározza a kulturális és sport rendezvények, melyen a helyi lakosoknak lehetőség nyílik a tradíciók ápolása mellett a kapcsolatok erősítésére. A település jelenéhez, jövőjéhez elengedhetetlen megismerni, bemutatni Máriahalom több évszázados múltját. Közvetlen tájékoztatásra alkalmasak a közösséget érintő eseményekről a községi TV műsorai.

A mozgásszegény életformával szemben helyi szinten is cselekvési programokat kell létrehozni: sportélet támogatása, kirándulások szervezése. A hagyományos, évente megrendezett események központi elemei a kulturális programok, melyeket a helyiek, illetve meghívottak adnak elő. A településen igény mutatkozik, hogy közelebb kerüljön a kultúra a házukhoz: előadások meghívása, községi busszal kiállítások, előadások megtekintése.

- Községi ház működtetése, fenntartása;
- Községi programok szervezése minden korosztály számára;
- Községi tér kialakítása a Szomori út mellett, ahol a falusi rendezvényeket, sporteseményeket, piacot lehet tartani;
- Tájház kialakítása;
- Falu múltjának a bemutatása: TV műsor, települési füzet, „Kérdezz meg szomszédodat!” program;
- Település jelenének megismerése: TV műsor, nyílt nap a biofaluban;
- Falunap és más évenkénti rendezvények megtartása;
- Sportélet támogatása;
- Sportpálya építése;
- Kirándulások szervezése;
- Rendszeres kulturális járat a falubusszal kulturális- és sporteseményekre.

5. TÉRSÉGI ÖSSZEFOGÁS, KAPCSOLATOK

5.1. Kapcsolatok önkormányzati társulásokkal

A közigazgatási rendszer átszervezésével már eddig is társulásokba kényszerült a település, egyedül továbbiakban sem bírja megoldani a problémáit, illetve további fejlődést generálni. Az Európai Unióban a térségi, kistérségi együttműködések alapuló, több település összefogásával létrejövő, illetőleg egymás programjaihoz kapcsolódó projektek többszörös előnyt élveznek. A benyújtható pályázatok, az elnyerhető pénzek jelentős hányada térségi projektekre vonatkozik. Ezért többszörösére nő egy-egy kistérségi, mikrotérségi társulás szerepe, a társulás munkájába való bekapcsolódás fontossága. A kistérségi kapcsolatok nem csak a közös pénzszerzés, működés, de tapasztalatadás, információcsere szempontjából is jelentősek. A partnerséget jól értelmező, az együttműködésre kész települések a többiekhez képest jelentős előnyhöz juthatnak. A település tevékenyen részt kell, hogy vegyen mind az Ister-Granum EGTC, mind a LEADER-csoport munkájában.

2010. május 1-től, mivel kivált a gyermelyi körjegyzőségből, a település önállóan működteti a jegyzőséget, azonban a hatékony érdekérvényesítés érdekében szükséges a környező településekkel az összefogás. Mindez összehangolt munkával, s közös érdekérvényesítéssel, lobbizással valósítható meg. A közös érdekeket védő együttműködésre van szükség, melyek aktívan alakítják minden téren (oktatás, egészségügy, szociális ellátás, igazgatás) a gazdasági, a társadalmi és a környezeti folyamatokat.

- Partnerségi kapcsolatok kiszélesítése, együttműködés elősegítése;
- Közigazgatási (oktatási, egészségügyi és szociális ellátás stb.) kapcsolatok felülvizsgálata, azok fejlesztése;
- Elérhetőség, megközelítés javítása;
- Közös fejlesztési projektek kidolgozása, egymáshoz kapcsolódó fejlesztési projektek kidolgozása, közös pályázatok írása szomszédos településekkel;
- Kapcsolódás a Zsámbéki-mdenca, a Pilis és a Gerecse turisztikai kínálatához.

5.2. Kapcsolatok környező városokkal (Budapest, Dorog, Esztergom, Tatabánya)

A település történelmi kapcsolata a földrajzi közelség, illetve a magasabb szintű szolgáltatások ellátása miatt megmaradt a környező városokkal, s ezt tovább kell erősíteni. Fontos az főbb vonzáskörzetekkel, ellátási- és munkáltató központokkal a kapcsolat (Dorog, Esztergom), mely mindennapos szorosságot jelent a munkahelyi ingázás szempontjából, valamint helyet adnak a magasabb szintű oktatási-, szociális-, egészségügyi- és kulturális intézményeknek. Tatabányától való viszonylag nagy távolság miatt elsődlegesen igazgatási településközi kapcsolattá degradálódott a két település viszonya. A község mindennapjaira jelentős hatást gyakorol Budapest közelsége.

- Partnerségi kapcsolatok kiszélesítése, együttműködés elősegítése;
- Igazgatási kapcsolatok megtartása, azok fejlesztése;
- Közös pályázatok írása;
- Kapcsolódás a városok turisztikai kínálatához.

MELLÉKLETEK

1. SZ. MELLÉKLET: KÉRDŐÍVES MEGKÉRDEZÉS ÖSSZESÍTETT EREDMÉNYEI*

A kérdőívet összeállította: Máriahalom Faluvédő Egyesület és Völgyzugoly Műhely Kft.

A lekérdezés módja: a kérdőíveket személyesen osztották ki 2010. áprilisában, a válaszadók önállóan kitöltötték azokat, majd személyesen összegyűjtötték a kitöltött kérdőíveket. Így viszonylag sok kérdőív, összesen 140 darab érkezett be. Viszont sok volt az olyan kérdőív, amelyet hiányosan töltöttek ki.

Az értékelést végezte: Lőrinczné Deák Eszter (Völgyzugoly Műhely Kft.).

DEMOGRÁFIA

A válaszadók közül többen nem adták meg az életkorukat és a nemüket. Több kérdőívet közösen töltöttek ki, így mindkét nem meg volt jelölve. A válaszadók életkora 21-85 éves korig terjedt, átlagéletkoruk 52 év. A korosztályok szerinti megoszlás a következő módon alakult:

35 év és alatta	15,7%
36-50 év	26,4%
51-65 év	28,6%
66 év és felette	15,0%
nem adta meg	14,3%

A nem szerinti megoszlás:

nő	53,6%
férfi	40,0%
nem adta meg	6,4%

A kérdőívben megfigyeltünk zárt kérdéseket, amikor a válaszadók előre megadott válaszlehetőségek közül kiválasztották, bekarikázták a számukra leginkább megfelelőeket. És nyitott kérdéseket is, amikor leírhatták a véleményüket. Ez a kérdés forma nagyobb szabadságot ad a válaszadóknak, ugyanakkor sokszor előfordult, hogy ezekre a kérdésekre egyáltalán nem kaptunk választ.

MÁRIAHALOM

Mióta él Máriahalmon? zárt kérdés

Mindig itt élt	47,9%
Több, mint 5 éve	42,9%
kevesebb, mint 5 éve	9,3%

A megkérdezettek majdnem fele (47,9%) mindig Máriahalmon élt. A válaszadók alig tizede (9,3%) él kevesebb, mint 5 éve a községben.

Miért jó Máriahalmon élni? zárt kérdés

falusi környezet, életforma, nyugalom	67,9%
kötődés a településhez (szülőfalu, rokonok, barátok, összetartás stb.)	52,9%
jövő, fejlődő település, szépülő környezet	20,7%
nemzetiségi falu	17,9%
programok, rendezvények	10,7%
semmi, megszokás	6,4%
büszkeség, elkötelezettség, lojalitás	5,0%
jó infrastruktúra	1,4%

* Jelen kivonat a koncepcióalkotással kapcsolatos kérdéseket dolgozza fel.

munkalehetőség vagy közeli munkaalkalom	1,4%
egyéb	7,1%

A legfontosabb okok, a falusi környezet, életforma, nyugalom (67,9%) és a településhez való kötődés (52,9%).

Min kellene változtatni ahhoz, hogy még jobb legyen Máriahalmon élni? nyitott kérdés

utak, járdák állapotán	15,7%
iskola legyen	7,9%
csatornázott legyen	7,1%
nagyobb összefogás, közösség, az emberek összetartása	7,1%
tömegközlekedés, buszforduló legyen a falu végén	4,3%
tisztább, rendeztebb, tisztaság megőrzése	4,3%
több rendezvény, program	3,6%
az embereken általában	2,9%
közbiztonságon	2,1%
munkalehetőség legyen	2,1%

Nyitott kérdésben kérdeztünk először rá, hogy min kellene változtatni, ahhoz, hogy jobb legyen Máriahalmon élni. Ezen a módon a leggyakrabban említett válasz az utak, járdák állapota volt (15,7%). Emellett gyakran említették az iskolát (7,9%), a csatornázottságot (7,1%) és a nagyobb összefogást, a közösséget és az emberek összetartását (7,1%).

Milyen funkciók, szolgáltatások hiányoznak a faluból, amit Ön, vagy hozzátartozója, ismerőse biztosan igénybe venne? zárt kérdés

Iskola	58,6%
Munkahelyek	56,4%
Gyermekorvos, fogorvos	33,6%
Cukrászda, fagyizó, kávézó	26,4%
Spotolási lehetőség	22,9%
Több kulturális program	16,4%
Idősek klubja (nappali)	15,0%
Bölcsöde	13,6%
Idősek otthona	12,1%
egyéb	11,4%

Zárt kérdésben azt kérdeztük, hogy mik a leginkább hiányzó funkciók, szolgáltatások. Így azt kaptuk, hogy a leginkább hiányzó funkciók az iskola (58,6%) és a munkahelyek (56,4%), ezeket, több, mint a válaszadók fele említette.

A sportolási lehetőségeknél rákérdeztünk, hogy milyen spotágot vennének igénybe. Leggyakrabban a focit és az uszodát, úszást említették, az összes válaszadó 5,0%-a, illetve 3,6%-a. Az egyéb válaszok nagyon szerteágazóak voltak.

KÖZÖSSÉG

Mi járulna hozzá a helyi közösség megerősítéséhez? zárt kérdés

helyi értékeink ápolása	40,7%
kulturális, sport, egyéb rendezvények szervezése	39,3%
népességmegtartó programok szervezése	37,9%
szolgáltatások színvonalának megerősítése	27,9%
közösségi terek létrehozása	22,9%
hátrányos helyzetűek integrációja	14,3%
helyi értékek integrálása az oktatásba	8,6%
egyéb	9,3%

Legfontosabbak a helyi értékeke áplása (40,7%), kulturális, sport, egyéb rendezvények (39,3%), valamint a népesség megtartó programok szervezése (37,9%).

Milyen rendezvényre tartana igényt a település közösségi életében? zárt kérdés

falunapon, gyereknapon, majálison, aug. 20 stb.	57,1%
településszépítő munkák (parkosítás, takarítás)	36,4%
közösségi rendezvényeken, bálokon	30,0%

kiránduláson, túrán	27,9%
sport rendezvényeken, családi ügyességi versenyen	26,4%
főzőversenyen	10,0%
egyéb	4,3%

A válaszadók több, mint fele említette a falunapot, gyereknapot, majálist, aug 20-t (57,1%). Emellett több, mint egyharmaduk venne részt településszépítő munkákban (36,4%).

Ha nem jár a közösségi programokra, miért nem? nyitott kérdés

időhiány, nem vagyok itthon	7,1%
betegség	5,0%
információ hiány, tájékozatlanság, nem jó szervezés, kevés hirdetés	5,0%
személyes okok	2,9%
nem érdekelnek ezek a programok	2,9%

Erre a kérdésre nagyon kevés választ kaptunk, amelynek az lehet az oka, hogy sokan járnak a rendezvényekre, de erre nem kérdeztünk rá konkrét kérdésben. A leggyakoribb válasz az időhiány, nem vagyok itthon (7,1%). További válaszok a betegség (5,0%) és az információ hiány, tájékozatlanság (5,0%).

Milyen ismeretterjesztő, kulturális programokat látna szívesen a faluban? nyitott kérdés

irodalmi programok, könyvklub, író-olvasó találkozó	3,6%
természettudományos, tudományos előadások	3,6%
kulturális, művészeti programok, hangversenyek, énekkari találkozó	2,9%
meghívott előadók, művészek, színészek estjei	2,9%
mozi, moziklub, filmklub	2,1%
nemzetiségi napok, nemzetiségi műsorok, tábor	2,1%

Erre a nyitott kérdésre is nagyon kevés választ kaptunk. Mindössze a válaszadók 23,6%-a írt be választ erre a kérdésre. Ezek a válaszok is nagyon szerteágazóak voltak. Legtöbbször az irodalmi programokat (3,6%) és a természettudományos programokat (3,6%) említették.

Mi volt az elmúlt évek legemlékezetesebb közösségi rendezvénye?

Falunap	20,0%
Szánkóverseny	5,7%
Farsang, Álarcosbál, Bál	4,3%
Disznóvágás, disznótor	3,6%
Kórustalálkozó, Énekkar 10. évfordulója	3,6%
Gyereknapi, gyerekrendezvények	3,6%
Nemzetiségi találkozó, német színdarab	3,6%
Öregek napja, Idősek napja, Nyugdíjas nap	3,6%
Majális, Május 1.	2,9%
Mikulás	2,1%
Advent, Karácsony	2,1%

Az elmúlt évek legemlékezetesebb eseményei a Falunapok voltak. Ezt válaszadók ötöde (20,0%) említette. Emellett sokan említették a Szánkóversenyt (5,7%) és a Farsangot, Álarcosbált (4,3%).

Milyen programokon venné igénybe a falu közösségi buszát? zárt kérdés

	havonta	2 havonta	3 havonta	Összesen
színházlátogatás	11,4%	18,6%	10,0%	40,0%
természetjárás	9,3%	15,0%	2,9%	27,1%
városnézés	5,7%	10,0%	9,3%	25,0%
múzeumlátogatás	5,7%	10,0%	7,9%	23,6%
mozilátogatás	5,7%	5,0%	4,3%	15,0%
bevásárlás	10,0%	3,6%	0,7%	14,3%
egyéb	3,6%	2,9%	1,4%	7,9%

A válaszadók 65,7%-a említette, hogy valamilyen programra igénybe venné a falu közösségi buszát. Természetesen voltak olyanok, akik több programot is megjelöltek.

Leggyakrabban, válaszadók 40,0%-a, a színházlátogatást mondták. Gyakoriság tekintetében a 2 havontát említették legtöbbször (18,6%). Ezután a természetjárás következik (27,1%), ahol a többség (15,0%) szintén 2 havonta venné igénybe a buszt. Érdemes kiemelni, hogy bár a válaszadóknak csak 14,3%-a venné igénybe a buszt bevásárlásra, ők többségében (10,0%) azt igénylik, hogy havonta tudjanak ilyen utat tenni. Az egyéb válaszok között legtöbbször a gyógyfürdőt, termálfürdőt, strandot említették, gyakoriságtól függetlenül a válaszadók 3,6%-a mondta.

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS

Mi Máriahalom legfőbb értéke, ami miatt kitűnik más települések közül? nyitott kérdés

Fekvés, természeti szépség, elhelyezkedés	12,9%
Környezet, Szép rendezett utak, utcák, Rendezett falu, egységes falukép	7,9%
Nyugalom, nyugodt, csendes falu	7,1%
Nincs olyan	6,4%
Lakosság jó összetétele, Sok fiatal, „bizonyos” kisebbség nem él a faluban	5,0%
Kevés átmenő forgalom, nem átjáróház, viszonylagos elzártság	3,6%
Biztonságos	2,9%

Erre a kérdésre nagyon kevés választ kaptunk, mindössze a megkérdezettek 44,3%-a írt valamit. A válaszadók több, mint tizede (12,9%) szerint Máriahalom fekvése és természeti szépségei emelik ki a többi település közül. Emellett többen említették a környezetet, a szép rendezett utakat, utcákat, a rendezett falut, az egységes faluképet (7,9%), valamint a nyugalmat, a nyugodt, csendes falut (7,1%). A válaszadók 6,4%-a mondta spontán módon azt, hogy nincs olyan érték, amellyel Máriahalom kitűnne más települések közül.

Milyennek szeretné látni Máriahalmot 15-20 év múlva? nyitott kérdés

Tiszta, Tisztább	15,0%
Rendezett, Rendezettebb	13,6%
Szép, Szebb	10,7%
Jó utak, járdák, rendezett utak	9,3%
Csendes, nyugodt, nyugalom	6,4%
Virágosabb, parkosabb, megmaradó zöldövezet	5,7%
Falu maradjon, falusias jellegű, faluképi értékeit megőrző település	5,0%
Önellátó faluközösség, önmagát jobban eltartani képes falu	4,3%
Van iskola, legyen iskola	3,6%
Kedves, vendégszerető emberek, családias, jó légkör	3,6%
Növény és állattenyésztés, állattenyésztés falu szélén	3,6%
Csatornázott	2,9%
Alternatív, megújuló energiák használata	2,9%

Ennél a nyitott kérdésnél a válaszadók 45,7%-a írt valamit. Ezek között a válaszok között leggyakrabban a tiszta, tisztább (15,0%), a rendezett, rendezettebb (13,6%) és a szép, szebb (10,7%) szerepelt.

Mire helyezné a hangsúlyt a település jövője érdekében? zárt kérdés

természeti, épített és egyéb környezeti értékek védelme, fejlesztése	44,3%
térségi összefogás, összefogás a szomszédos településekkel	41,4%
gazdaság fejlesztése, vállalkozási területek fejlesztése	41,1%
települési környezet és a szolgáltatások színvonalának emelése	37,1%
biogazdálkodás	32,1%
közösségi identitás erősítése	31,4%
település ismertségének növelése, településmarketing	20,7%
egyéb	6,4%

A megkérdezettek szerint a település jövője szempontjából a legfontosabb tényezők, nagyjából ugyanolyan súllyal, a természeti, épített és egyéb környezeti értékek védelme, fejlesztése (44,3%), a térségi összefogás, összefogás a szomszéd településekkel (41,4%) és a gazdaság fejlesztése, vállalkozási területek fejlesztése (41,1%).

Mire van szükség a településen a gazdaság fejlesztése érdekében? zárt kérdés

munkahelyteremtés	60,0%
közlekedési kapcsolat javítása a környékbeli foglalkoztatók irányában	33,6%
környezetbarát technológiára alapozott gazdaság megteremtése	32,9%
mezőgazdaság, mezőgazdasági feldolgozás erősítése	31,4%
infrastruktúra fejlesztése	29,3%
új termelő vállalatok településre vonzása	28,6%
turizmus fejlesztése	28,6%
biogazdálkodás fejlesztése	26,4%
kereskedelem, szolgáltatás, ellátás színvonalának emelése	20,7%
közfoglalkoztatás	20,0%
új gazdasági telephelyek kijelölése a település közigazgatási területén	15,7%
egyéb	5,7%

A gazdaság fejlesztése érdekében a válaszadók döntő többsége szerint (60,0%) munkahelyteremtésre van szükség. Fontos még a közlekedési kapcsolat javítása a környékbeli foglalkoztatók irányában (33,6%), a környezetbarát technológiára alapozott gazdaság megteremtése (32,9%), a mezőgazdaság, mezőgazdasági feldolgozás erősítése (31,4%).

Mit lehetne még tenni azért, hogy Máriaalom szebb, „élhetőbb legyen”? zárt kérdés

az önkormányzati utak javítása, aszfaltozása	75,0%
lakatlan házak és elhanyagolt ingatlanok rendbetételének szorgalmazása	73,6%
a rossz állapotú járdák kijavítása	67,1%
illegális szemétkerakók megszüntetése	59,3%
ebtartási rend szigorúbb betartása	54,3%
fásítás, virágosítás	42,9%
(haszon)állattartás szabályozása	32,1%
a helyi közterület-foglalási szabályozás betartatása (járművek, építési anyagok közterületen történő tárolása)	27,9%
hulladékgyűjtő edények számának növelése	25,0%
étkezési lehetőség megteremtése helyben (hideg- és melegkonyha)	18,6%
autóbuszvárók építése, felújítása	17,1%
parkolók létesítése a középületek és kereskedelmi egységek előtt	15,0%
telekocsi rendszer népszerűsítése	15,0%
egyéb	7,9%

A legfontosabb teendők azért, hogy a település „élhetőbb legyen” az önkormányzati utak javítása, aszfaltozása (75,0%), a lakatlan házak és elhanyagolt ingatlanok rendbetételének szorgalmazása (73,6%) és a rossz állapotú járdák kijavítása (67,1%). Ezek mellett a válaszadóknak több, mint fele említette az illegális szemétkerakók megszüntetését (59,3%) és az ebtartási rend szigorúbb betartását (54,3%).

Ismeri-e eléggé Máriaalom szennyvízkezelési problémáit, lehetőségeit? zárt kérdés

igen	45,0%
nem	45,0%
nem válaszolt	10,0%

A válaszadók majdnem fele (45,0%) ismeri Máriaalom szennyvízkezelési problémáit, lehetőségeit.

Ön szerint a magas beruházási és működtetési költségek miatt nincs még csatorna Máriaalomon? zárt kérdés

igen	69,3%
nem	21,4%
nem válaszolt	9,3%

A megkérdezettek több, mint kétharmada (69,3%) gondolja úgy, hogy a magas beruházási és működtetési költségek miatt nincs még csatorna Máriaalomon.

Ismeri-e az alternatív szennyvíztisztítási lehetőségeket? zárt kérdés

igen	34,3%
nem	53,6%
nem válaszolt	12,1%

Az alternatív szennyvíztisztítási lehetőségeket a válaszadók egyharmada (34,3%) ismeri csak.

Támogatná-e a csatornázást, ha a beruházás és a működtetés (pl. alacsony csatornadíj) az eddig ismert költségeknél jelentősen kedvezőbb lenne? zárt kérdés

igen	73,6%
nem	19,3%
nem válaszolt	7,1%

A válaszadók döntő többsége (73,6%) támogatná a csatornázást, ha a beruházás és a működtetés az eddig ismert költségeknél jelentősen kedvezőbb lenne.

KÖZBIZTONSÁG

Ön milyennek ítéli Máriahalom közbiztonságát? (1-5-ig értékelés)

Átlag: 3,99

Ennél a kérdésnél a válaszadók 1-5-ig osztályozták, hogy milyennek ítélik Máriahalom közbiztonságát. Az így kapott értékeket átlagoltuk és azt kaptuk, hogy a válaszadók inkább elégedettek (3,99).

Ön szerint hogyan kellene javítani a település közbiztonságát? zárt kérdés

polgárőrség működési feltételeinek javítása	65,0%
hatékony együttműködés a rendőrséggel	47,1%
település lakosainak fokozott tájékoztatása	35,7%
körzeti megbízott számára iroda kialakítása	25,7%
közbiztonságot erősítő programok tartása	24,3%
egyéb	7,1%

A válaszadók kétharmada (65,0%) úgy látja, hogy a polgárőrség működési feltételeinek javításával (65,0%) lehetne javítani a település közbiztonságán.

KÖRNYEZETÜNK

Milyen környezeti kérdéseket tart fontosnak a községben és környezetében? zárt kérdés

a járdák melletti árkok, a patak tisztítása, a csapadékvizek megfelelő elvezetése	62,9%
a lakóházak előtti területek rendszeres gondozása	62,1%
romos épületek elbontása	58,6%
az erdőirtást megakadályozása	58,6%
utcanév-táblák kihelyezése	57,9%
a törmelék, sirt elhelyezésének megoldása	56,4%
az illegális szemétkerakók megszüntetése	55,0%
szigorúbban fellépés a környezetszennyezőkkel szemben	52,1%
teherautók forgalmának korlátozása, visszaszorítása	52,1%
veszélyes anyagok eltüzelésének, égetésének (festék, gumi stb.) megakadályozása	50,0%
népi építészet értékeinek megőrzése, felújítása, hasznosítása	45,0%
egyéb védett értékeink megővése	45,0%
a buszvárók környékének gondozása	44,3%
egységes falukép kialakítása	40,7%
komposztba való anyagok égetésének megszüntetése, komposztálás népszerűsítése	37,9%
zebrák (gyalogátkelők) kialakítása az óvodánál, a településközpontban	33,6%
az utcai közutak megtartásának szorgalmazása	35,0%
építési telkek beépítése	31,4%
a művelődési ház elé zöldterületet létesítése	23,6%
egyéb	6,4%

Ennél a kérdésnél azt vártuk a válaszadóktól, hogy értékeljék 1-5-ig fontosságuk szerint az egyes tényezőket. Ezzel szemben sokan nem értékelték, hanem megjelölték a számukra fontos elemeket. Ezért a megbízható eredmények érdekében a megjelöléseket elemeztük. Azoknál akik értékelték 1-5-ig, a 4-esre, 5-ösre értékelt pontokat vettük figyelembe megjelölésüként. Ezek alapján a legfontosabb környezeti kérdések, a felsoroltak közül, a járdák melletti árkok, a patak tisztítása, a csapadékvizek megfelelő elvezetése (62,9%), a lakóházak előtti területek rendszeres gondozása (62,1%), a romos épületek elbontása (58,6%), az erdőirtást megakadályozása (58,6%), utcanév-táblák kihelyezése (57,9%), a törmelék, sirt elhelyezésének megoldása (56,4%), az illegális szemétkerakók megszüntetése (55,0%).

Ön személy szerint mivel tudna hozzájárulni a környezet egészségesebbé tételéhez? zárt kérdés

a háztartási szemetünket csak kielölt helyre helyezném	52,9%
a szilárd hulladékot csak a kijelölt helyre szállítanám	51,4%
vállalnám a szelektív hulladékgyűjtést	49,3%
ha lehetne, szívesen átállnék környezetbarát tüzelésre	43,6%
egyéb	5,7%

A válaszadók fele nyitott arra, hogy a felsoroltakkal hozzájáruljon a környezet egészségesebbé tételéhez. A megkérdezettek több, mint fele a háztartási szemetet csak kielölt helyre helyezné (52,9%) és a szilárd hulladékot csak a kijelölt helyre szállítanám (51,4%).

Ön szerint milyen tevékenységgel segíthetné az önkormányzat a környezet egészségesebbé tételét? zárt kérdés

ebtartás fokozott ellenőrzése, hatékonyabb büntetése	60,0%
elhullott állatok elhelyezésének megoldása	41,4%
szelektív személtelhelyezés lehetőségének biztosítása	40,7%
kijelölt lerakóhelyek kialakítása, és annak közzététele	37,1%
utcán tárolt nagy járműveknek részére (busz, teherautó) parkolóhely kijelölése	36,4%
lakossági tájékoztatás, környezetvédelmi fórum szervezése	22,9%
egyéb	7,9%

A válaszadók majdnem két-harmada (60,0%) szerint az önkormányzat az ebtartás fokozott ellenőrzésével és hatékonyabb büntetésével segítené a környezet egészségesebbé tételét.

Részt venne-e a környezetvédő tagozat munkájában? zárt kérdés

igen	29,3%
nem	43,6%
nem válaszolt	27,1%

A környezetvédő tagozat munkájában a megkérdezetteknek 29,3%-a venne részt.

ÖSSZEFOGLALÁS

Örvendetes, hogy a Máriahalmi lakosság nagy számban töltött ki kérdőíveket.

A megkérdezettek két-harmada (67,9%) szerint a falusi környezet, életforma, nyugalom miatt jó Máriahalmon élni. Leginkább, az utak, járdák állapotának javításával (15,7%) lehetne jobbá tenni a máriahalmi életet. A megkérdezettek jó része szeretné, ha működne iskola a faluban. Nyitott kérdésben 7,9% válaszolta, míg zárt kérdésben a válaszadók 58,6%-a említette, hogy hiányzik az iskola.

A közösségi rendezvények közül a válaszadók 57,1%-a tart igényt falunapra, gyereknapra, majálisra, aug. 20-ra. A megkérdezettek ötöde (20,0%) említette, hogy az elmúlt évek legemlékezetesebb eseménye a falunap volt. A válaszadók majdnem két-harmada (65,7%) mondott valamilyen programot, amire szívesen igénybe venné a falu közösségi buszát. A felsorolt lehetőségek közül, a legtöbben (40,0%) a színház látogatásra vennék igénybe a buszt.

A megkérdezettek szerint Máriahalom legfőbb értéke a fekvés, természeti szépség, elhelyezkedés (12,9%). A jövőben tisztábbnak (15,0%), rendezettebbnek (13,6%), szebbnek (10,7%) szeretnék látni a falut a válaszadók. A település jövője szempontjából a legfontosabb a természeti, épített és egyéb környezeti értékek védelme, fejlesztése (44,3%), a térségi összefogás, összefogás a szomszédos településekkel (41,4%), a gazdaság fejlesztése, vállalkozási területek fejlesztése (41,1%). A gazdaság fejlesztése érdekében a válaszadók szerint a legfontosabb a munkahelyteremtés (60,0%). Az „élhetőbb” település érdekében a legfontosabb teendők, az önkormányzati utak javítása, aszfaltozása (75,0%), lakatlan házak és elhanyagolt ingatlanok rendbetételének szorgalmazása (73,6%) és a rossz állapotú járdák kijavítása (67,1%). A szennyvízkezelés problémáit, lehetőségeit a válaszadók fele (45,0%) nem ismeri. Két-harmaduk (69,3%) gondolja úgy, hogy a magas beruházási és működtetési költségek miatt nincs csatorna Máriahalmon. A válaszadók döntő többsége (73,6%) támogatná a csatornázást, ha a beruházás és a működtetés az eddig ismert költségeknél jelentősen kedvezőbb lenne.

A közbiztonsággal a válaszadók inkább elégedettek (3,99). Javítani a polgárórség feltételeinek javításával lehetne (65,0%) a válaszadók szerint.

A felsorolt környezeti kérdések közül a legfontosabbak, a járdák melletti árkok, a patak tisztítása, a csapadékvizek megfelelő elvezetése (62,9%), a lakóházak előtti területek rendszeres gondozása (62,1%), a romos épületek elbontása (58,6%), az erdőirtást megakadályozása (58,6%), utcanév-táblák kihelyezése (57,9%), a törmelék, sirt elhelyezésének megoldása (56,4%), az illegális szemétkerakók megszüntetése (55,0%). A válaszadók szerint a környezet egészségesebbé tételét az önkormányzat az ebtartás fokozott ellenőrzésével, hatékonyabb büntetésével (60,0%) tudná segíteni.

2. SZ. MELLÉKLET: MÁRIAHALOM JELENE ÉS JÖVŐJE - VITAANYAG

A koncepciókészítésben felhasznált képviselői indítvány

Jelen értékeink (táji, építészeti, kulturális):

1. mezőgazdaság, állattartás
2. kereskedelem, szolgáltatás
3. vállalkozások, ipar
4. infrastruktúra
5. demográfia
6. intézmények, tulajdonviszonyok
7. kistérségi régió
8. kultúra, sport
9. pályázatok, menedzselés, projektek

Településfejlesztési stratégiai célok, alapelvek

Területrendezés-környezetszabályozás

Településrendezési terv

Jelen állapot (értékeink számbavétele):

1. Kedvező természeti adottságok
 - földrajzi fekvés,
 - csend,
 - kellemes természeti táj,
 - tiszta levegő, stb.
2. Történelmi múlt, építészeti értékek
 - templom,
 - régi sírok,
 - műemlék jellegű parasztházak,
 - pincesor,
 - emlékművek,
 - német múlt
3. Faluközösség
 - polgárórség,
 - énekkar,
 - asztalitenisz csapat,
 - nyugdíjasklub,
 - táncegyüttesek,
 - Falu TV,
 - Faluvédő Egyesület
4. Emberi lépték
 - kis távolságok,
 - faluközpont közelsége,
 - max. kétszintes épületek
5. Épített környezet
 - ősi településszerkezet,
 - falusias jelleg
6. Közbiztonság
 - nyugalom,
 - békesség (körzeti rendőr- polgárórség)
7. Alapvető közintézmények
 - polgármesteri hivatal,
 - óvoda,
 - posta,
 - orvosi rendelő gyógyszerellátással,
 - templom,
 - parókia,
 - művelődési ház,

- ifjúsági ház,
 - könyvtár,
 - sportház,
 - multifunkcionális intézmény,
 - temető-halottasház (ravatalozó)
8. Tömegközlekedési kapcsolat
- távolsági busz
9. Település látványa
- park
 - templom
 - temető
 - pincesor
 - épületek
 - útbaigazítók, térkép

I. Célok, alapelvek, eszközök:

- ◆ Gyerme - Esztergom kapcsolat erősítése
- ◆ Az értékeket megőrizni, fejleszteni, támogatni kell!
- ◆ A prioritásokat meg kell határozni...
- ◆ Értékvédelmi támogatási rendszert kell kidolgozni működtetésre, fenntartásra, koncepcióval kell rendelkezni
- ◆ Az értékeket publikálni kell- reklám, média (Lakatos - Tihanyi bevonása)

II. Fejlesztési tervek:

- ◆ Szélenergia - napenergia hasznosítása
 - ◆ Utcák- utcaképek
 - ◆ Terek-zöldfelület, parkok, tó, stb.
 - ◆ Építkezéseknél hagyománytisztelet, illeszkedő karakter
- Zöldterület fejlesztése:*

- *padok, asztalok*
- *kilátó*
- *cölöpvár*
- *játszótér*
- *Művelődési Ház előtti tér nyírása, parkosítása*
- *parkoló építése a Postánál, stb.*

III. Természetvédelem:

- ◆ Hulladékgazdálkodás (központi lerakó fejlesztése)
- ◆ Fatalepítés átgondolása
- ◆ Parlagfű irtása
- ◆ Csapadékvízzel való gazdálkodás
- ◆ Helyi értékek, helyi védettségek meghatározása
- ◆ Ősi fajta védelem
- ◆ Látvány és kilátás védelem (Faluvédő Egyesület - Környezetvédelmi Tagozat)

IV. Mezőgazdaság, állattartás:

- ◆ Jelen állapot:
 - *rendezetlen.*
- ◆ Célok, alapelvek, eszközök:
 - *mezőgazdasági területek újbóli műveltetése*
 - *állattartás propagálása, támogatása és szabályozása*
 - *környezetkímélő gazdálkodás (bio-öko program)*

V. Kereskedelem, szolgáltatás:

- ◆ **Jelen állapot:**
 - *három vendéglátó*
 - *kettő élelmiszerbolt*
 - *pékség*
 - *zöldséges*
 - *műszaki bolt*
 - *építőanyag telep*
- ◆ **Hiány:**
 - *étkezési lehetőség*
 - *ruha-cipő bolt*
 - *szállás*
 - *fiataloknak hétvégi-esti szórakozási lehetőség (pl.: diszkó)*
 - *cipő-ruhajavítás*
 - *kézműves szolgáltatások*
 - *asztalos-lakatos szakmák, stb.*
 - *belső piac - vásár létrehozása*

VI. Közbiztonság:

- ◆ **Polgárőrség fejlesztése**
- ◆ **Közvilágítás javítása, kiterjesztése**
- ◆ **Körzeti megbízott rendőr állandó jelenléte (szolgálati lakásban)**
- ◆ **Térfigyelő kamerák telepítésének bővítése**

VII. Vállalkozások:

- ◆ **Jelen állapot:**
 - *Hagyományos mesterségek hiánya*
Előny: nincs nagyüzem.
Munkahelyek hiánya: nincs kijelölt hely a környezetbarát vállalkozásoknak.
- ◆ **Cél:**
 - *Manufakturális vállalkozások vonzása (kedvezmények)*
 - *A környezetbe nem illeszkedő vállalkozások lakóterületen túli kijelölése*
 - *Szakhatósági újraértékelések*
 - *Falusi vendéglátás kialakítása*

VIII. Infrastruktúra:

- ◆ **Jelen állapot:**
 - *Csatorna kivételével a közművek kiépültek*
 - *Utak rossz állapotúak*
 - *Kerülő utak kiépítetlenek (víz és energiafüggőség)*
- ◆ **Negatívum:**
 - *Csapadékvíz elvezetése csak részben megoldott (felhasználás, tárolása megoldatlan)*
 - *Csatornázás illetve a szennyvíz kezelése megoldatlan*
 - *Légkábelek faluképrombolóak*
- ◆ **Célok:**

- *Vízrendezési feladat (forrásvizek, kutak feltárása, szennyvízkezelés megoldása)*
- *Légkábelek földbehelyezése*
- *Utak építése*
- *Elkerülő utak építése (ivóvíz és energia függőség csökkentése)*
- *Járdák építése*

IX. Demográfia:

- ◆ **Jelen állapot:**
 - *Kb. 700 fő lakos*
 - Átlag életkor:.....*
 - Várható tendencia:.....*
- ◆ **Cél:**
 - *Vonzóvá tenni a fiatalok betelepülését illetve helyben maradását az itteni életminőség javításával, emelésével (pl.: bölcsőde építés, jobb közlekedési lehetőségek, munkahelyek, stb.)*

X. Intézmények, tulajdonviszonyok:

- ◆ **Jelen állapot:**
 - Érték: alapvető intézmények megléte, melyek köztulajdonban vannak.*
 - Negatívum: iskola hiánya, akadálymentesítés elmaradt.*
- ◆ **Cél:**
 - *Önkormányzati ingatlan vagyon hasznosítása*
 - *Akadálymentesítés megvalósítása*
 - *Iskola (alsó tagozat visszahozása)*

XI. Kistérségi régió:

- ◆ **Jelen állapot:**
 - *Dorogi Kistérségi Társulás*
 - *Ister-Granum Régió*
 - *Leader Közösség*
 - *Rossz közlekedési lehetőségek Budapest felé (10-es út)*
 - *Szomori út veszélyes útvonal*
 - *A tömegközlekedés (busz-vonat) nem megfelelő színvonalú*
- ◆ **Cél:**
 - *Társulásokkal az érdekvégyesítés hatékonyabbá tétele!*

XII. Pályázatok, menedzselés, projektek:

- ◆ **Jelen állapot:**
 - *Pályázatírás csak részben megoldott*
 - *Önrész előteremtése ingatlanértékesítésből történik*
- ◆ **Cél:**
 - *Energiaügynökség*
 - *Pályázatírás fokozása, hatékonyabbá tétele*
 - *Településrendezési terv-építési engedélyek felülvizsgálata*
 - *Fejlesztési tervek-lakossági kezdeményezések*

XIII. Kultúra, sport:

1. Kultúra:

- ◆ **Jelen állapot:**
 - *Faluvédő Egyesület*
 - *Német kapcsolat*
 - *Művelődési Ház*
 - *Ifjúsági Ház*
 - *Könyvtár*
 - *Számítógépek, internet*
 - *Közösségi busz*
 - *Énekkar*
 - *Tánckar*
 - *Falu Tv*
 - *Német Kisebbség*
- ◆ **Hiány:**
 - *Népi tánc*
 - *Művelődési programok*
- ◆ **Cél:**
 - *Busz hasznosítása*
 - *Programok szervezése*
 - *Jeles napok, rendezvények szervezése (pl.: Ki Mit tud?; Tésztafesztivál, stb.; Idősek Napja, Gyermeknap, Egyházi rendezvények, Búcsú, stb.)*

2. Sport:

- ◆ **Jelen állapot:**
 - *Asztali tenisz*
 - *Autó-motor*
 - *Horgászat*
 - *Siklóernyő*
- ◆ **Cél:**
 - *Labdarúgás*
 - *Lovaglás*
 - *Kerékpártúra*
 - *Vadászat*
 - *Önvédelmi sport*
 - *Lövészet*

KÉSZÍTETTE: a teljesség igénye nélkül, fenntartva az egyéni vélemények tiszteletben tartását:

Wyborny Nándor

önkormányzati képviselő

2009.09.14.

A koncepció összeállításában

**Murczin Kálmán, Máriahalom község polgármestere,
Héder János, jegyző,
Máriahalom Község Önkormányzatának képviselőtestülete,
a megszólított vállalkozók és civil szervezetek képviselői,
a kérdőívvel megszólított lakosok**

valamint a Völgyzugoly Műhely Kft. (2083 Solymár, Bimbó u. 20.) munkatársai vettek részt:

**Ferik Tünde
Kéthelyi Márton
Lőrinczné Deák Eszter**